

17de Aarg.

1886.

31te Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af S. Thronsen.

15de Marts. — 5te Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the P.-O. at Decorah as 2nd class postal matter.

„For Hjemmet“

udkommer med to Ark i Omflag to Gange om Maanedn (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit.

Adresse: N. Thronsdien, Box 1014, Decorah, Iowa.

Hegners Møbelmagazin

har et smukt Udvalg af alle Slags scavel elegante som simpleere Møbler til Møblering af Studeværelser, Dagligværelser og Soverværelser; elastiske Sengbunde, Lænestole, Gyngestole, Episeborde med Indstudsplader, Centrumborde af nyeste Façon, Fosfilsken-Forde, Speile og ellers Alt, hvad man pleier at finde i en velforhønt Møbelhandel. Gode Vaier til rimelige Priser. Uslag mig et Besøg, førend du kober andetsjeds

Mine Møbelrum er et Kvartal Nordvest fra Milwaukee & St. Paul N. N. Depot. Chs. Hegner.

JAS. ALEX. LEONARD.

Wholesale and Retail Dealer in

*School and Miscellaneous Books, Blank Books, Stationery, &c.,
Wall Papers and Curtains, Wrapping Paper and Paper
Bags, Twine &c., Artists Materials and Fancy Goods.*

JAS. ALEX. LEONARD, DECORAH, IOWA.

K. I. HAUGEN.

Dealer in

GENERAL MERCHANDICE,
Decorah, - - - Iowa.

J. J. O. Gremm.

følger

**Pianoer, Orgler, Violin-Strenger, Sy-Maskiner,
Olje, Naale etc.**

af bedste og billigste Slags, faa billigt, som det kan sælge.

Se ind til ham, førend De afflutter Handel med nogen Anden.

Pianoer og Orgler stemmes, og Arbeidet garanteres.

Office i det gamle Post-Office ligeoverfor St. Cloud Hotel.

DECORAH, IOWA

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

17de Aarg. } 15de Marts 1886. } 5te Hefte.

Christian Scriber.*)

I St. Jakobs Kirke i Magdeburg hænge oppe i Koret paa hver Side af Alteret Billeder i naturlig Størrelse af to Mænd. Det ene forestiller Luther, det andet — ikke Melancthon som ellers sædvanligt i lutheriske Guds-huse, men en Prest i sin Embedsdragt — Christian Scriber. Baade han og hans Familie have fundet et sidste Hvilested i denne Kirke.

Men Christian Scribers Navn er kjendt og kjært for Mange, som ikke have været i Magdeburg og der seet hans Billede; Forfatteren af „Sjælestatten“ er bleven dyrebær for et stort Antal fromme Kristne, og en kort Skildring af hans Liv vil derfor vistnok ogsaa være paa sin rette Plads iblandt disse Livsbilleder.

Christian Scriber blev født i Rensburg i Holsten 2den Januar 1629; hans Fader var en agtet Handelsborger. Hans Moder, Abigael Guden, var en Kvinde, saaledes som Salomon beskriver hende i sine Ordsprog Kap. 31: „Hun var langt mere værd end Perler; hendes Mands Hjerter turde forlade sig paa hende.“ Vor Christian var den sjette af Børneskikken. Trediveaars-krigens Storme rystede endnu Tyskland; og Krigens Rædsler naaede ogsaa op til Holsten, om de ikke vare saa mærkbare der som i andre Dele af Tyskland. Dog skulde den lille i Buggen ikke blive uberørt af Korset. Hans Fader, der med en særegen Kjærlighed sluttede sig til sin lille Søn og ofte tog ham ud af Buggen for at kjærtegne og kysse ham, blev syg af Pesten. Og saa Moderen og to af lille Christians ældre Søstre bleve angrebne. Faderen døde; men de Andre kom sig. Og det tør nok betragtes som et særegent Guds Under, at det lille Diebarn ikke blev revet bort af den Dødens kolde

*) „Livsbilleder fra Kristi Kirkes Historie“ ved A. F. W. J. Bryh. Gjøvik, 1880. E. D. Boddings Forlag.

Haand, der var saa nær den Moder, ved hvis Bryst det laa, og hvis Sygdomsstof det saaledes med Modermelken maatte suges ind i sit lille Legeme. Sriver sagde derom som voksen Mand: „Et Barn lever ikke alene af Melk, men af hvert Ord, som udgaar af Guds Mund.“

Ensefru Sriver blev gift for anden Gang med Probst Gerhard Kuhlmann i Rensburg, en from Mand, der blev lille Christian en trofast Stedfader. Han døde imidlertid, før Barnet var syv Aar gammelt.

Saabel Fader som Stedfader havde udtalt det Ønske, at Christian maatte blive Prest, og det Samme var ogsaa en Gjenstand for Moderens inderligste Bønner. Den prøvede Fru Abigael var en ret Enke og havde sat sit Haab til Gud og blev ved i Bonner og Paakaldelser Dag og Nat. Tidlig om Morgenen, endnu førend Lyende og Born vare vaagnede, pleiede hun at staa op og med lydelig Stemme og under Taarer at raabe til Gud. Christian Sriver erindrede endnu som gammel Mand, hvorledes han kunde være vaagnet op og da fik høre paa sin Moders brændende Bønner. Han kunde mindes, at hun havde bedet for ham med omtrent følgende Ord: „Velsign og udrust ham, o Gud, med Visdom og Forstands Aand, med Erkjendelses Aand og Herrens Frygt! Velsign hans Studeringer! Giv ham de nødvendige Midler dertil! Bevar ham for Djævelens Magt og List, for Verdens Forargelse og Synder! Gjør ham til din Naades Kar! Lad ham værdises i sin Tid at tjene dig i din Kirke! Benyt ham til din Grets Fremme og mange Sjæles Dpbyggelse og gjør ham endelig evig salig!“

Den Fader eller Moder, der kan bede saaledes, og det af Hjertet, for sit Barn, har lagt de signende Hænder over det, har opfyldt sin største og bedste Fader- og Moderpligt.

Den skaffels Enke havde ikke Nok til at leve af i Byen og maatte derfor flytte ud paa Landet, og der var liden Udsigt til, at vor Christian skulde faa nyde den Undervisning, som var nødvendig, om han skulde kunne blive Prest, saaledes som de døde Fædre og Moderen saa inderlig ønskede. Men da kom hun til at huse paa en rig Onkel, Kjøbmand Thomas Hebbers i Lybek. Hun reiste til ham med sin Christian og bad ham om, at han maatte antage sig den faderløse Gut og hjælpe ham frem. Kjøbmanden lod anstille en Prøve med den niaarige Guts Kundskaber, som befandt sig at være ualmindelig store. Han fattede snart stor Godhed for den lærvillige, begavede Gut. „Min Søn“, sagde han til ham, „frygt Gud og studer flittig og vær lydlig mod din Moder og dine Lærere. Jeg vil sørge for dig, at du engang kan takke Gud og mig, naar jeg ligger i min Grav.“ Han holdt sit Løfte, idet han aarlig understøttede Christian med 50 Thaler. Chr. Sriver vedblev nu at gaa paa Skolen i Rensburg til 1645, da han paa Grund af Krigen drog til Lybek; her fuldendte han sin Skolegang og kom i 1647 til Universitetet i Moskva. Hans Velgjører Hebbers, der imidlertid var afgaaet ved Døden, havde testamenteret ham rigelig nok til Dpholdet ved Universitetet. Under sit Studium sluttede han sig især til Professor L y t k e m a n n, der tillige var Prest i Byen. Denne Mand havde engang tiltraadt sit Embede med disse Ord:

„Jeg vil hellere føre en Sjæl til Saligheden end gjøre hundrede Lærde.“ Da nu Scriber kalder ham sin „Lærer og Skriftefader“, saa maa man formode, at han af Dykemann er bleven ført baade til Lærdom og Fromhed, dog saaledes at det at blive i Sandhed gudsfrøgtig og from stod langt høiere end at trænge dybt ind i Lærdommen. At Scriber ikke alene bad ivrig, men ogsaa studerede flittig, fremgaar deraf, at han efter kun 2 Aars Ophold ved Universitetet var i Stand til at holde en offentlig Disputation paa Latin over Herrens Nadvere (de cœna Domini).

I Aaret 1550 forlod han Universitetet og vendte tilbage til Holfsten, hvor han tog en Huslærerpost i den lille By Segeberg.

De fromme Indtryk, Scriber havde modtaget som Barn, vare blevene befestede under hans Opvæxt. Han levede et inderligt Bonneliv baade som Stolegut, Student og Kandidat; derfor kan han ogsaa, idet han ser tilbage paa sit Liv, udbryde i denne herlige Lovprisning:

„Stedse paa min Barndoms Veie
Fulgte du mig, Fader god;
Bed din Aands trofaste Pleie
Drog du ofte Sind og Mod,
Naar jeg lod mig fra dig lede,
At jeg atter kunde b e d e.
Du er min,
Jeg er din,
Allerhøjest Jesus min!“

Under sin Virksomhed som Huslærer erhvervede han sig ogsaa paa sine Bennefs Opfordring Magistertitelen. Og han var fuldt værd at bære dette Lærdommens Navn. Ved gode Evner og stor Flid havde han tilegnet sig faare mange Kundskaber, og hans mange Skrifter vise hans store Lærdom i de forskjellige Videnskaber, baade som Theolog og Sprogmand, som Historiker og Retslærd; endog i Medicin og Naturvidenskab var han hjemme. Og hos ham fik man rigtig se, hvor godt det er at have Kundskaben, naar den kun bruges rettelig, nemlig til Guds Ære og Medmenneskers Vel, til Fremme af Alt, hvad der er sjønt og ærbart. Han var ydmyg og ensfoldig; og under alle sine Forsæninger paa de forskjellige Videnskabers Omraade var og blev dog Bibelen hans kjæreste Studium. Derfor blev han ogsaa en Skriftlærd, der søger sin Rige; hans Skrifkundskab var overmaade stor, og som den lærde Hebraiker og Græker kunde han trænge dybt ind i Forstaelsen af de hellige Skrifters Grundtext og deraf hente mange Skatte.

Saa stod da den unge, begavede, baade fra Hjertets og Forstandens Side rigt udrustede Mand der, ventende paa, at Herren skulde kalde ham til Arbejdet i sin Vingård.

Herren havde ogsaa en Plads for ham. Den 2den August 1652 blev Sribers Halvsøster, Lucie Ryhlmann, gift med Mag. Kristofer Trincius, Konrektor ved den lærde Skole i Stendal i Altmark. Paa sin Moders Anse

fulgte den unge Kandidat sin Halvsøster didhen. Han prædikede der flere Gange til stor Glæde for Stendalerne, der bleve saa glade i ham, at de ved Trincius's Befordring først vilde hverve ham for sin Skole. Men Gud havde andre Tanker; han foiede det saaledes, at Scriber kort efter blev kaldet til Artidiaakon ved St. Jakobs Kirke i Stendal. I den Prædiken, han holdt ved sin Indsættelse i Embedet, sagde han tilslut: „Den Herre Jesus give mig et freidigt Mod under alle Slags Trængsler, at jeg ikke agter Noget, ikke engang mit Liv for dyrebart mod det, at jeg med Glæde kan fuldkomme mit Løb og det Embede, som jeg har modtaget af den Herre Jesus.“ Og til dette fromme Duist sagde Gud Herren Ja og Amen.

Den 10de Mai 1653 indgif Scriber i Ægteskab med Anna Margarethe, Datter af Superintendent, Mag. Joh. Stralius; hun blev ham en trosfast Hustru.

Fjorten Aar blev Scriber i Stendal, en Tid, der vistnok med Rette kunde bære Overtitlen: „Meget Kors, megen Velsignelse.“ „Allerede i mit første Embedsjaar“, fortæller han, „tog min Gud efter sit alvise Raad og Vilje min første kjære Ægtefælle fra min Side. Hvad dette kostede af Taarer, vide nok de, som vare om mig. Ogsaa har jeg senerehen sendt fire Børn foran mig til den salige Evighed, hvilket heller ikke stede uden mange Taarer og megen Bedrøvelse.“ Desuden havde han at kjæmpe med Næringsforger; thi vistnok var nu Krigens egentlige Storm over, men dens Følger bleve mærkbare endnu i lange Tider, og vare Menighederne i daarlige Aar, saa drog dette selvfølgelig ogsaa efter sig, at Presterne havde ondt for at faa sine Indtægter, trods vistnok Menighederne ihufom det apostoliske Ord om, at „den, som undervises i Ordet, skal dele alt Godt med dem, som undervise ham“. Men han har selv sagt: „Korsset er en nødvendig Ting i Prædikeembedet, forat Naturen ikke skal være hinderlig for Raaden, Kjødets for Aanden. Et lidet Husuhr, trænger ikke til et saa tungt Lod som et Taarnuhr, som maa tjene den hele By ved at vise Tiden.“ Og en anden Gang talte han saaledes til sin Menighed: „Har den Helligaands Gave vist sig hos mig til Eders Trost i Prædikenen, i Skriftestol, i Besøg af Syge, i Tilstale til Anfægtede og Bedrøvede, saa takker Gud, som har gjort Korssets Bitterhed sød ved sin Trost, saaat den kunde udgyde sig i Andres Hjerter.“

Det var ogsaa en velsignet Virksomhed, som han udfoldede i Stendal. Han kunde her vie al sin Ungdoms Kraft til de ham anbetroede Sjæle. Med hvilket Alvor, han har rogtet sin Gjerning, fremgaar af de Ord i hans Afskedsprædiken, med hvilke han overantvordede sit Embede til sin Efterfølger: „Se, min Hr. Magister,“ heder det her, „denne Menighed, der — som I har hørt — altid har været og endnu er mig hjertelig kjær, ja som er den Herre Jesus selv, Sjælens Overhærde og Biskop, saare kjær som hans kjøbte Eiendom, — denne Menighed overgiver jeg Eder at rogte i Guds Sted. Det er ikke Ringe, hvad jeg overlader og anbetror Eder. Det er ikke Perler, ikke Diamanter, ikke Guldfoen, men Sjæle, Sjæle, Sjæle, som Gud har kjøbt med sit eget dyrebare Blod. Derfor, se Eder vel for

og tænkt herpaa, at ikke ved Eders Skyld nogle Sjæle skulle blive forsmættede eller gaa fortabte. Naar den Herre Jesus selv giver og anbefører Eder i Eders Haand en Skaal, fuld af sit hellige Blod, saa vil I handle saa varsomt og forsigtig, at ikke en eneste Draabe bliver spildt ved Eders Uforsigtighed. Men nu ere disse Hjerter Guds Naades Rar, fyldte med Kristi Blod og Aand. Derfor se Eder vel for og omfat dette Embede med al Fliid!" — Den Sorg, hvormed Stendalerne saa sin kjære Scriber reise fra sig, er ogsaa et Vidnesbyrd om, hvor alvorlig han havde taget det med sin Embedsgjerning, og et endnu kraftigere Vidnesbyrd om hans Virksomheds Frugt tør det være, at der ikke fra nogen af Nord- og Sydlands Stæder er udgaaet saamange Missionærer til Hedningerne som fra Stendal.

Førend vi gaa videre i Skildringen af Scribes Virken, maa vi i al Korthed berøre hans huslige Forholde. Efter sin første Hustru Anna Margaretha havde han en liden Søn, Johannes. Dels for dette Barns Skyld, dels for sit Husstels og sin Menigheds Skyld besluttede Scriber igjen at indtræde i Egtestanden. Hans Valg faldt paa Katharina Herfardus, Datter af Mag. Johan Herfardus. Det var en inderlig from Kvinde, som Scriber selv kaldte sine Dines Lyst, „jeg havde nær sagt mit Hjertes Lyst," siger han, „dersom jeg ikke tænkte, at et saadant Navn maatte var formeget for en dødelig Stabning." Hun fødte ham i et femtenaarigt Samliv 9 Børn, 5 Sønner og 4 Døtre; men kun en Søn overlevede Faderen*). Ogsaa hans kjære Katharina blev ham fratagen ved Døden 6te November 1670. — Den 28de November 1671 blev han gift for tredje Gang med Margarethe Drehn, Datter af Borgermester i Magdeburg, Johan Drehn. Fem Børn havde han tilbage, og med Margarethe fik han to Sønner og en Datter. Men efter nogen Tids fredfuldt Samliv kom nu atter Dødens Engel og rev bort fra ham flere af hans kjære Familiekreds's Lemmer. Aftaar 1679 døde hans 23aarige elskede Datter, der var gift med Presten Hæveder, og efterlod sig 4 smaa Børn. Strax efter døde en haabesfuld liden Søn, 6 Aar gammel, saa atter en liden Gut paa ½ Aar og endelig den 16de April hans kjære, elskede Margarethe. I 1681 mistede han en Søn, der var Student, og senere atter igjen 2 Døtre. Som vi se, fandt Herren det tjenligt at lade sin Tjener tomme Lidelsens bitre Bæger tilbunds.

Scriber havde allerede i Stendal paabegyndt den Stribentvirksomhed, som skulde bevirke, at hans Navn blev saa bekendt over en stor Del af Kristenheden, og som skulde gjøre ham til en endnu den Dag idag kjendt og elsket Mand, hvis Navn velsignes af saamange Kristne.

I samme Aar, som han kom til Stendal, udgav han sin første Bog; den havde Titelen: „Jesu Kristi, den Korsfæstede, blodige Billede" og indeholdt 3 Prædikener; senere udkom nogle enkelte Prædikener.

I 1658 fremtraadte han med sit første større Verk, hans „Guldprædikener", syv Katekismepredikener, i hvilke han efter en Forberedelses-

*) Den allerede nævnte Johannes døde som lidet Barn.

prædiken omhandler de fem Katekismens Parter, saaledes at hver af Lovens Tabler omhandles i en særegen Prædiken. I disse Prædikener skulde „den saliggjørende Katekismuskære blive paa det korteste affattet, forklaret ved Betragtning af Guldet og foretrukket for alt forgjængeligt Guld og Verdens Skatte.“ Derfor er ham ogsaa „Loven godt renset, fjønt Guld, Troen en gylden Ring, hvori er indfattet en kostelig Edelsten, Bønnen en særdeles værdifuld Guldmønt, Daaben et gyldent Hav, den hellige Nadvere et gyldent Lægemiddel.“

Scriber udgav ogsaa i Trykken sin Afstedsprædiken i Stendal over 1 Thess. 2, 11. 12. Hermed afsluttede han sin Sribentvirksomhed dersteds.

I 1667 modtog han Kaldelse til Præst ved Jakobs-Kirken i Magdeburg. Her var han nu i 23 Aar, i den senere Tid ikke blot som Præst, men ogsaa som den, der havde at føre Tilsynet over Stadens Kirker og Skoler, hvorfor han ogsaa paa sit Gravmæle kaldes den magdeburgske Geistlighedens Senior. Vi have allerede omtalt de tunge Husfors, som rammede ham, og hvorledes han maatte føre to Hustruer og otte Børn til det sidste Hvilested. Selv maatte han flere Gange gennemgaa farlige og langvarige Sygdomme; men ikke nok hermed: han skulde ogsaa faa søle Korsset i en anden Skikkelse. Var i denne efter Kjetterier jagende Tid en Johan Arndt bleven anlagt som den, der kom med Branglerdomme, saa skulde det heller ikke gaa vor Kristian Scriber bedre. Og saa om ham hed det, at han var afvejen fra den rene Lære. Dette gjorde ham meget ondt, saa han selv til sine Læder kunde forundre sig over, hvorledes han kunde være istand til at arbejde under et saadant Tryk. Men dog blev det ham igjen klart, at Gud Herren havde sin kjærlige og vise Hensigt med ogsaa at lægge dette Kors paa ham. Han skriver saaledes selv: „Det kjære Kors har stiftet en god Fortrolighed og Venstabs mellem Gud og mig; det har bevaret min Tro, styrket min Kjærlighed og gjort min Bøn inderlig.“

Scribers Virksomhed i Magdeburg var rig paa Betsignelse. Det vil være umuligt i et kort Livsbillede at skildre, hvorledes en Præst, hvis Trostabs i Gjærningen blev rost af alle dem, der havde efterladt sig Vidnesbyrd derom, — har virket i over tyve Aar, og det særlig, naar det gjælder en Mand af en saa glødende Nidkjærlighed for Herrens Ord og Sjælens Frelse som Scriber og med saa høi Mening om sin Gjærnings Livor. Han siger selv: „En eneste Sjæl er da vel værd, om ogsaa en Præst tilbragte sin ganske Livstid i fuld Møie og Arbeide for dens Skyld.“ En anden Gang sagde han: „O, et svært Embede, o overmenneskelige Betsnring! Ethvert Menneſte har nok at gjøre med sin egen Sjæl, saaledes som Alle og Enhver, hvem deres Salighed har været magtpaaliggende, vil have erfaret. Ens eget Hjerte vil gjøre en retskaffen Kristen Livet surt, fordi der tiltrænges stadig Opſigt, stadig Tvang, stadig Forbedring, og en Præst skal vaage, bede, sørge og aflægge Regnskab for saamange Sjæle! Og det er vist, at mangengang, naar jeg tænker paa dette og lægger det nær til mit Hjerte, saa gysrer jeg, og Angstſveden bryder ud, og jeg ønsker ofte, at jeg aldrig var bleven Præst.“

Vi ville dog særlig pege paa to Træk ved Scribes Virksomhed.

Det ene er, at han ivrede for, at man med Flid skulde drive paa Ungdommens Examination i Katekismen. Lader os høre, hvorledes han begrundet dette! „Om det end regner nok saa meget paa en haard og brolagt Vej, saa flyder dog det Meste over og trænger ikke ned, særlig dersom det straaer. Men naar Bunden er bleven opreven og blød, saa kan den blive fugtet langt ned igjennem. Ved Katekismeundervisningen, som meddeles i Spørgsmaal og Svar, blive de uvidende og haarde Hjerter ligesom oprevne, den ene Hindring efter den anden bliver taget bort, saaat derefter Belærelsen fra Prædikestolen kan trænge bedre igjennem. Man kan sammenligne unge, uvidende, ensfoldige Folk med en Flaske, som har en trang Hals. Om man tager og slaar et helt Vandspand ned over Flaskens Aabning, saa kommer dog kun lidt ind, og Vandmængden er selv til Hinder. Men naar man holder Vandet draabevis og lidt efter lidt ned eller bejener sig af en Tregt, saa vil Flasken snart blive fyldt. Prædikenerne fra Prædikestolen er fyldte af Lærdom, Formaning, Trøst og Advarsel. Dette hører vel en ensfoldig Kristen; men han fatter kun lidt deraf. Derfor er det i høieste Grad nødvendigt, at man ved Katekismeundervisningen med Sagtmodighed og Venlighed giver dem en Lærdom efter den anden ligesom draabevis.“

Det andet særlige Træk ved hans Virksomhed er, at han gjentagende erindrede sin Menighed om, at det var Kristenhedens Pligt at sende Missionærer til Hedningerne. Saaledes prædikede han engang i Magdeburg: „Naar den troende Sjæl læser, hvad en lærd udenlandsk Skribent beretter, at naar man vilde dele den behoede og bekjendte Jordkreds i tredive lige Dele, og man saa vilde undersøge, hvad for Folk der bor paa de forskjellige Steder, saa vilde man finde, at nitten af disse Dele ere behoede af Hedninger, sex af Muhamedanere og kun fem af Kristne, — saa bruser det inde i Hjertet, Taarerne komme i Dinene, og han ønsker, at han havde en Stemme, der lod giennem alle Verdensdele, saa han kunde prædike den treenige Gud og Jesus Kristus, den Korsfæstede, allevegne og fylde Alle med sin saliggjørende Erkjendelse.“ I en anden Prædiken retter han følgende Spørgsmaal til sine Tilhørere: „Rænges vel Eders Hjerter efter, at I selv, om det var muligt, kunde prædike Kristus for saadanne forblindede Folk — jeg mener Hedninger, Jøder og Tyrker, — selv om I derved vilde paadrage Eder Armod, Bøvær, Forhaanelse, Lidelse og Død? Bede I ogsaa Gud om, at han vil opvække trofaste, aandskraftige og nidjære Folk og sende dem som Apostle til saadanne Nationer og rigeligt plante og opretholde sin Søns Naade blandt dem?“ — Jo sjeldnere en saadan Stemme i det slytende Aarhundrede lod inden den lutherste Kirke, med desto større Taknemmelighed bør de Saa mindes, der ikke glemt den Kristnes Bidnepligt ogsaa ligeoverfor de arme, i Hedenstabet's Mørke sukkende Medmenneker. Scribe var En af dem.

Men vi maa igjen vende tilbage til Scribes Skribentvirksomhed. I den Fjerdedelsjætel, han virkede i Magdeburg og senere i Ruedlinburg, ud-

foldede han en overordentlig stor Frugtbarhed som aandelig Forfatter, ja ogsaa aandelige Sange digtede han, saaledes den vakre Aftenpsalme:

„Se Solens skønne Lys og Pragt
 Har ført sit Løb til Ende,
 Sig Verden har til Hvile lagt,
 Tænk Sjæl, hvad dig mon hænde?
 Træd hen for Himlens Dør,
 Din Sang derfor opfør,
 Lad dine Vine, Hu og Sind
 Paa Jesus være rettet ind!“

o. s. v. (Se Synodens Psalmebog No. 483). Dog forfattede han fornemmelig Dpbyggelsesbøger af forskjellig Art.

Først ville vi dvæle lidt nærmere ved hans „Gottholds tilfældige Andagter,“ udkommen i Aaret 1671, hvilken Bog i 1724 blev oplagt for 19de Gang. Gotthold — et Navn, hvormed Sriver betegner sig selv, — tager Anledning af „hvert Blad i Skogen, hver Blomst paa Marken, hvert Tilfælde i Livet“ til at tænke paa de himmelske, guddommelige Sandheder. Sriver siger selv: „Den egentlige Hensigt med min Gotthold er at vise Guds Kjærlighed og Godhed i alle forekommende Ting og derved opfriske det menneskelige Hjerte til Gjenkjærlighed.“ Vi anføre som Prøve to af disse 400 Andagter*). *Kaalplanten.* Gotthold saa paa en Ager Hvidkaalplanter udsatte, hvilke, endstjønt de havde været ganske store og smukke, dog efter Flytningen næsten alle havde mistet de yderste Blade, der laa visne rundt omkring Hjertekolben og den yngre Stamme; han tænkte derved: det heter: Død til Livet. Være disse Planter blevne staaende urorte paa det Sted, hvor de ere opvokse af et ringe Frøhorn, saa havde de ikke kunnet bære sin Frugt; men nu, da de ere flyttede, dor vel den udvortes Anseelse; men Hjertebladene leve og ville i kort Tid ved flittigt Tilsyn og Vanding vore, lukke sig og paa en stærk Stamme bære det forunderlige og nyttige Kaalhoved. Min Gud! saaledes handler du med dine Troende. I Verden ere vi udsprungne af syndig Sæd og ville, som Kjød, født af Kjød (Joh. 3, 6) ikke bære nogen hellig og duelig Frugt; men din Haand, Herre Jesus, flytter os til din Kirkeager, at vi skulle blive Herrens Plantelse (Jes. 61, 3); der overfalder os Korsets Hede, og hvad dit underlige Kaad (Jes. 28, 29) ellers finder for godt til vor Bært. Saaledes dø vi til Livet! Vi afds fra Synden, at vi skulle leve for Retfærdigheden; vi dø fra Verden, paa det at vi skulle leve for Gud; det gamle Menneske dor, at det nye Menneske maa leve; Kjødets dor, at Aanden maa leve og herske i os. Min Gud, lad mig være en saadan Plante!

*) Efter „M. Christian Sriver. Gottholds Leiligheds-Betragtninger.“ Oversat af D. Bly, Kandidat i Theologien. Stavanger 1878. Forlagt af P. Steenberg.

Ved din Godhed tag mit Liv,
 Igjen mig det ved Naaden giv;
 Det gamle Væsen spinde,
 Det nye klart oprinde!

Lærken. Det er bekendt, at paa Marias Kenselesfefts Tid*) er Lærken den første blandt Fuglene, som lader sig høre paa Marken i klart Veir. Da nu Gotthold hørte dette, tænkte han: Ak, min Gud, hvor glæder denne lille Fugl ved Naturens Drift sig i det Haab, at nu snart den raa Vinter vil blive fordreven af den yndige Foraarstid! Skulde jeg da ikke hjertelig glæde mig og dig til Gode syng og lege i mit Hjerte paa Grund af det sikre Haab, som jeg har, at nu det bedrovelige, timelige Livs Vinter snart vil være forbi, og at vor Forløsnings Sommer og Udførelse til den himmelske Glæde er nær? O Herre, min Gud! min Sjæl jubler, mit Hjerte springer, min Aand glæder sig, naar jeg tænker paa, hvad du har beredt dem, der elske dig! Her have dine Troende vel en ret haard Vinter, Nærheden er bleven kold i Menneskenes Hjerter, og Uretfærdigheden er bleven mangfoldig (Matth. 24, 12); de trykkes og trænges af allehaande Nød, Afgrund raaber til Afgrund for dine Kenders Lyd; alle dine Vandvoover og dine Volger gaa over dem (Ps. 42, 8). Verden er dem som en slibrig Is, hvilke de med stadig Fare maa betræde; alle Verdens Goder ere som Sneen, der kun blænder Synene og snart bortsmelter og forgaar. Men hvisset, hos dig, du søde, kjære Gud! er deres Sommer, hvor dit Paradis evig grønnes og blomstrer. Ak, min Herre Jesus, jeg hører dig i Aanden sige til min Sjæl: Staa op, min Veninde, min Deilige! og gaa hid! Thi se, Vinteren er forbigangen, Regnen er fremfaren og er bortgangen, Blomsterne ere seede i Landet (Høisangen 10—12)! Ak, min Skat, sønderriv denne synlige Himmelskæde, at jeg maa se den usynlige! Jeg har nok af denne Verdens Skyggevert, lad mig seue din Herligheds Væsen! Ak, ih, mit Liv, flyr I Tider! forgaar, I Aar! at jeg kan komme derhen, hvor jeg skal se min Jesus.

Ja bort med alle Glæder,
 Som man i dette Liv attraar,
 Ja, bort med Guld og Klæder,
 Hvori med Pragt og Lyst man gaar,
 Ja, bort med Strenges Toner,
 Ja, bort med søden Vin,
 Ja, bort med Kongekroner,
 Ja, bort med Perlers Skin!
 Et Dieblit at være
 Med Gud i Himmelsal,
 Er større Fryd og Gode
 End Alt i denne Jammerdal.

*) Ja i Mellem- og Syd-Nyssland.

J 1675 udfom 1—3 Del af Scrivers betydeligste Verk, hans „Sjælestat;“ hvorpaa han arbejdede tilsammen i 30 Aar; 74 Prædikener, mestendels holdne under Ugegudstjenester i St. Jakobs Kirke i Magdeburg og derpaa grundig gjennemarbejdede og udvidede, danne deres Indhold. „Jeg forstirer Eder,“ siger Sriver i Fortalen til de først udfomne tre Dele, at disse Prædikener have kostet mig megen Svæd, mangt et Suf, meget og stort Arbejde, megen Beden og Baagen, førend de kom i Eders Hænder, og jeg har den Tillid til Gud formædelt Kristus, at J her ikke skulle finde tomt Snaf, men en hjertelig, trofast Undervisning og Trost for Eders Sjæle.“ Først i 1680 udfom den fjerde Del, og Fulbendelsen af den femte og sidste Del var allerede af Forfatteren overdraget til en dertil stiftet Ven, da han i en heftig Sygdom troede sig at være Døden nær. Men det blev ham dog forundt selv at føre sit Verk til Ende. Han siger derfor ogsaa i Forordet til de to sidste Dele (1680): „Finder du da, min ærede og elskede Læser, nogle Blomster og Frugter i denne Have, saa vid, at den er bleven overfkygget og befrugtet af Naade og Betsignelse, men af mig vødet og bearbejdet med Taarer og Sufte.“ — Hvad Indholdet af „Sjælestatten“ angaar, saa er det antydet ved selve Navnet. Sriver siger i Forordet til de tre første Dele derom: „Man har her en Blomstermark, hvor de ædle Bier, de troende Sjæle, ville kunne samle den saliggjørendes Læres og kraftige Trosts søde Honning. De, som af Hjertet begjære at frygte Guds Navn, og som hungre og tørste efter Retfærdighed, skulle med Guds Hjælp finde, hvad de søge — — — Ofte har jeg belagt den Sag, hvormed der handles, med et stort Antal Bibelsteder og, som jeg haaber, grundigt forklaret dem. — — — Jeg har ikke blot villet berede de troende og gudfrugtige Sjæle et sædvanligt Maaltid, men et Gjæstebud, hvor man dækker op med fulde Fade og fremsætter Mere for sine kjære Gjæster, end den strenge Nødtørst kræver, en Godgjørenhed, som formentlig Ingen vil tage mig ilde op. — — — Jeg har allevegne beslittet mig paa at tale skriftmæssig og overensstemmende med Troes- og Betsjælsbøgerne og med den evangelisk-lutheriske Kirkes berømte og anerkjendte Theologer.“ — For at lære at kjende den Tone, som gaar gennem Scrivers „Sjælestat“, ville vi anføre endel af den Tallebon for det hele Arbejdes Afslutning, hvormed Bogen ender: „Ak, min Herre Jesus, jeg har ved din Naade vist Sjælen den Ve, hvorpaa den maa vandre til Himlen. Ak, for mig paa denne Ve! Lad mig ikke prædike for Andre og selv blive forkastet! Ak, for alle Sjæle, som høre eller læse disse Prædikener, paa denne Ve til dig og din evige Glæde. Jeg har den Tillid til dig, min Frelser, at nogle af dine Udvalgte, som ikke have oplevet Slutningen af dette Arbejde, nu allerede nyde tusind Gange Mere, end jeg her kan fremstille. Ak, hjælp os nu i den Tid herefter, som du i dit hellige Naad har bestemt! Er det nu ogsaa din Villie, min Gud, og vil du ved disse dine Naadegaver her og andensteds stifte Gavn og opbygge, forbedre, troste, vederkvæge og glæde dine udvalgte Sjæle og optænde dem i din Kjærlighed, saa giv Betsignelse og Liv, at jeg kan tjene den hele Verden med det Pund, som du har

anbetroet mig. Dig, du treenige, evige, udodelige, barmhjertige, gode, hjære, fromme Gud, Fader, Søn og Helligaand, være evig Lov, evig Ære, evig Pris. Amen. Amen." — Sriverens „Sjælestat“ blev modtagen med den største Anerkjendelse. Den bekjendte Spener skrev: „Skulde den hjære Gud gjøre mig saa lykkelig, at jeg engang paa Jorden fik se denne min udmærkede Ven (Sriver), hos hvem jeg i Sandhed ved, at der er nedlagt et langt rigere Maal af Naade end hos mig, — saa jeg mundtlig kunde fryde mig med ham, da vilde det tilviske være en særdeles Naade, for hvilken jeg maatte takke Herren.“

Dr. Pritius sagde om „Sjælestatten“: „Det vilde i Sandhed være Skade, om ikke denne dyrebare Bog — næst alle Bøgers Hovedbog — skulde findes i alle Presters Studerkammer og alle kristelige Familiers Hus. — Sjælestatten er en af de herligste Skrifter, hvormed vor Kirke kan prange.“ — Den anseede Buddeus kalder Bogen den „forherligede Sjælestat.“ — Den navnkundige Eberh. Weismann kalder Sriver (særlig med Hensyn til hans Sjælestat) „det fortræffeligste Guds Verktoi, den mest udmærkede Theolog i vor Kirke, en Mand af oprigtig Fromhed, hellig Beredvillighed, aandeligt Dømmime, fortryllende Magt.“ — Den lærde Aug. Pfeiffer betegner Sriver som „en af den kristelige Kirke udodelig fortjent Mand, om hvis lærde Fromhed og fromme Værdom fast hver Side i Sjælestatten vidner. — En Rector Schmidt i Rvedlinburg synger om „Sjælestatten“:

„Hoit elsket er af Hver den dyre Sjælestat
 Og hoit dens høie Værd hos alle Fromme sat;
 Hver Stavelse, hvert Ord har Kraft og trænger ind
 Og bringer Ro og Fred til et bekmret Sind.
 Den suare Tunge var en Sriverens Griffel lig,
 Som føres af en Haand, ret øvet, duelig;
 Hans Mund, af Ynde fuld og Ambravestenvind,
 Mangt Klippebryst brød op og deri trængte ind.“

Og endnu den Dag idag er Sriverens „Sjælestat“ en kjendt og hjær Dphbyggelsesbog, der værdig har sin Plads ved Siden af Johan Arndts „Sande Kristendom.“

„Sriver udgav flere Prædikener dels enkeltvis, dels samlede; saaledes udkom der i 1684 en Aargang Prædikener over de sædvanlige Søndagstexter under Titel: „Guds Børns Herlighed og Salighed i Liv, Lidelser og Død.“ Det følgende Aar kom ligeledes i Trykken en Samling Prædikener, betitlet: „Den nye Skabning eller det i Kristus fornede Hjerte.“ Han forfattede derhos Dphbyggelseskrifter af anden Form. Blandt disse maa særlig fremheves „Gothholds Syge- og Seierssang,“ et udmærket Skrift. Frugten af de mange Sygdoms Kors, Sriver havde maattet bære, „en Honningkilbe for alle gudfrygtige Syge og Svage.“ Bogen er delt i to Dele; i den første Del,“ siger Sriver selv, „er der behandlet Sygdommen, med dens særlige betragtning=

værdige Omstændigheder, i den anden Løgemidlerne" (aandelig talt). Vi ville anføre en liden Prøve. I Betragtningen over Ordene: „Ste ikke min Billie!" heder det: „Undertiden hænder det, at Guds Børn og Tjenere under sit hellige Arbeide og gudsfrygtige Flid med at fremme Guds Ære og Kirkens Opbyggelse ere saa ivrige, at de ikke ønske at dø. De have — for at tale saa — her paa Jorden i Guds Gjerning saameget at gjøre, at de for Diebliffet ikke tænke paa Himlen og Naadelønnen der; de have mænggang en Sag fore eller et Verk under Hænder, ved hvilket de haabe at kunne gjøre adskillig Nytte, og de ere i hellig Færd og med al Kraft beskæftigede med at fuldende det, — og se, Herren raaber til dem og siger: „Lad Alt være! Al og nøl ikke med at komme til mig!" — Og de forlade villig Alt og følge ham efter. De ere som artige og lydige Børn, som, naar Faderen kalder paa dem, villig forlade sine Lege, eller hvad de ellers holde paa med, og skynde sig til ham; deres Hjerter ere ikke som en sifkantet, svær Sten, som man knapt kan røre paa, men som en rund Kugle, som strax lader sig rulle videre; deres Arbeide, deres Menighed, deres Tilhørere ere dem kjære; men Gud og hans hellige Billie er dem endnu kjærere! De overgive villig sit Embede og bede kun om, at den barmhjertige Gud vil bedomme deres arme Tjeneste efter sin Naade og Godhed og udse fig en Mand efter sit Hjerte, der kan træde i deres Sted med fuld Evangeliets Velsignelse og røgte deres Arbeide med rigere og større Frugt. Kort sagt, deres Et og Alt er Guds Naade og hans hellige Billie; de ville arbejde eller hvile, gaa frem eller tilbage, leve eller dø, være i Himlen eller paa Jorden — som Gud vil."

I 23 Aar virkede Scriber i Magdeburg, som allerede nævnt. Et overvældende Arbeide laa paa ham, og det kan ikke undre Noget, at han blev træet. Forholdene i denne By vare heller ikke længere, som de vare i Begyndelsen af hans Virksomhed dersteds. Han havde rigelig faaet erfare, at Korsets Ord er denne Verdens Viise en Daarlighed, og at mangeslags Had og Forfølgelse rammer den, der ikke vil prædike saaledes, „som Dreene klo." Men han havde imidlertid samlet om sig en liden Hjord, hvem han som den tro Hyrde hjalp ind paa de grønne Græsgange og til de sagte rindende Bæde. For Hadets og Forfølgelsens Kors havde han vistnok heller ikke forladt Byen. Men hans Embede som Inspektør over Byens Skolevæsen paa lagde ham saamange verdslige Forretninger, at den gamle Mand, hvis Kræfter begyndte at minke, ønskede sig over i et andet Embede. Han tog derfor uden lang Betænkning mod et Kald, som han fik fra den fromme Hertuginde Anna Dorothea af Saxe som hendes Overhofprædikanant, Skriftefader og Kirkeraad i Dresden samt Skoleinspektør i Rvedlinburg, og med sin fjerde Ægtefælle, Elisabeth Silo, med hvem han i 1681, 52 Aar gammel, var bleven gift, — og sine to gjenlevende Børn drog han i Mai 1690 til Rvedlinburg.

Men ogsaa her skulde han saa føle Dagens Byrde og Hæde; det var ikke underligt, at han længteds efter Aftenens Fred og Hvile. Altfens Svømmere og aandelige Tusentaster, der vare uden Rundskab og uden Erfa-

ring, optraadte som de, der vilde forklare Ordet rigtig, efter Ordets Aand; de stille mellem Aand og Bogstav, men havde selv ikke Rede hverken paa det Ene eller det Andet. Og nu maatte Sriver drikke den bitre Ralk, at disse forblindede Folk reve ned paa al hans Gjerning som Hylleri, Skal uden Kjerne, Stin uden Kraft. Han fik dele Guds Børns sædvanlige Lod, at blive kaldt „en gammel Hylleri, en gammel Slynge“ o. a. L. Men den gamle Korsdrager havde tomt mangt et Malurtbæger; han vidste at finde Sødheden paa Bunden og trøstede sig ved Tanken: „Have de kaldt Hus-herren Beelsebub, hvormeget mere da hans Husfolk!“

Saa var heller ikke Herrens Hvile fjern.

Allerede fra 1685 havde han havt flere Slagtilfælde. Hans jordiske Ghytte var faldefærdig. I de første Dage af Mars 1693 nød han sammen med sine Kjære for sidste Gang „Guds Børns himmelske Frydemaaltid paa Jorden,“ den hellige Nadvere. Stille og fredfuldt laa han paa Dodsleiet; han paahørte med Glæde Bønnen i Arndts „Paradisurtegaard“ om en salig Ende. Han var lykkelig i Herren. „Jeg er glad,“ sagde han. Og han sukede: „Lad mig være din, blive din, du trofaste Gud.“ Engang sagde han: „Jeg ved,“ men var for svag til at fortsætte, og da man tilføiede: „at min Frelser lever,“ vinkede han bifaldende; det var det, han havde ment. Den 5te April om Morgenen døde han stille, roligt, uden Kamp og Lidelse.

Den 11te samme Maaned blev hans Lig bragt til Magdeburg og bisat i Jakobs-Kirken blandt hans der hvilende Kjære.

Den 20de April feiredes der en Sørgegudstjeneste i Kvedlinburg, hvor hans forte Virksomhed dog havde været lang nok til, at man havde lært ham at kjende og elske som en trofast Vægter paa Zions Mure. Rector Schmidt holdt ved denne Leilighed Mindetalen over Texten. „Vide I ikke, at en Stor i Israël er falden?“

Visselig, han var en Stor i Guds aandelige Israël. — Gud give os mange saadanne Herrens Tjenere, til sin Vres Fremme og dyrefjæbte Sjæle til Salighed!

I Troens Kraft.

En Fortælling fra Aaret 1848 i Preussen. Af Eugenie von Wiplaff.
Forfatterinden af „Familien Hældringer.“

Femte Kapitel.

Besøget.

(Fortættelse).

Hr. v. Mengen fulgte sin Svoger og Hellmuth tilbage til Berlin, da Paasteferierne var forbi. Da han kom hjem igjen, ventede alle Familiens

Medlemmer ham paa Trappen, men hans Udseende var saa alvorligt, at Bornenes nysgjerrige Spørgsmaal forstummede. Han medbragte Underretning om, at de i Udlandet kjæmpende tyske Tropper havde vundet en Seier, der dog havde kostet meget Blod, og at Frits Bergheim var blandt de haardt faarede.

Hedvigs Dine fyldtes strax med Taarer ved Tanken paa hans Sostres Sorg, og hun tænkte tillige paa Wilhelm, hvis bedste Ven han var. Hr. v. Mengen havde været hos Bergheims, hvor der herskede stor Forstyrrelse; Forældrene var i Begreb med at reise til Sønnen for at pleie ham; Helene havde været meget bleg, men fattet, Johanna d'et mellem Taarestømme og fangvinste Forhaabninger. „Jeg havde saa ondt af de stakkels unge Piger, som nu bliver ganske alene igjen hjemme,“ sluttede Hr. v. Mengen.

„Kunde de ikke komme hid?“ udbrod Hedvig; „dog, tilgiv mig, kjære Onkel,“ lagde hun rødmende til, „det er maaste ubestemt af mig at foreslaa det.“ Bedstemoderen stemte i med, Anna var strax villig, og Hr. v. Mengen ærgrede sig over, at han ikke selv var faldt paa det. Hedvig satte sig nu strax hen for at skrive til de to unge Piger og indbyde dem til at komme, saa snart de vilde; de behøvede kun at bestemme Dagen, saa skulde Bognen hente dem.

I Hedvigs Hjerte saa det nu noget lysere ud, og hun søgte at glemme sine egne, private Bekymringer. Tiden mellem Paaske og Pintsje, da Naturen begynder at udfolde sin evig nye Skjønhed, og Kirken forbereder Sjælene til den Helligaands Annammelse med Formaninger til Helliggjørelse og Bøn og med trostelige Forjættelser om Bønhoørelse, er ogsaa særlig egnet til at styrke et mistroeligt Hjerte. Er det end lifligt for en Kristensjæl at følge den paa Jorden vandrende Frelser i Landen fra den første Adventsøndag og gennem Epifanie- og Passionstiden, fordi han da synes at være endnu nærmere forenet med den menneskelige Natur, end efterat han som opstanden Seierskryste indtil sin Himmelfart kun i forklaret Skikkelse aabenbarer sig for sine Disciple, — saa ligger dog ogsaa en ubeskrivelig Trost i hans Afstedtsord og Løfte om den Helligaands Sendelse, der klinger igennem denne Tid og hæver Sjælen høiere op fra Jorden og ind i den Himmel, han har beredt for den, og hvor han er gaaet ind som Forstegroden af de Genjovede. Han vil jo ikke lade sine være Faderløse, men komme til dem og sætte Bolig hos dem, idet han sender dem Talsmanden, den Helligaand, der skal lære dem alt, de behøver. minde dem om alt, han har sagt dem, og veilede dem til al Sandhed. Hedvig mærkede, at det var Herrens Kjærlighedsaand, der førte hende saaledes, at hun blev mindre i sine egne Dine; hun havde jo nok følt den forløbne Vinter, at det ikke havde været gavnligt for hende at være det feirende Middelpunkt for mange; — hun havde faaet et dybt Indblik i sit eget Hjerte og feet, hvor megen Bantro der endnu fandtes der, og hvor langt hun var fra at søge al sin Lykke og Fred i Herren. Nu vandrede hun hdmuggere og forsigtigere sin Vej og forstod, at det var den rette Vej til at faa Fred, om end undertiden hendes Hjerte i

egenfjærlig Længsel vilde opsoge andre Stier. Bedstemoderen lagde Mærke til, at hun nu var langt opmærksommere paa sine Omgivelsers Fornødenheder og Dasser end før, taalmodigere mod Bornene og gladere i Guds Ord. Hidtil havde hendes Troesliv mest bestaaet i Følelser og derfor ofte været vaklende, men nu begyndte det at gjennemtrænge hendes hele Væsen, og hun bestræbte sig for at tjæmpe r et. Vistnok var den ungdommelige Munterhed noget dæmpet, men en stille Glæde lyste ofte ud af hendes mørke Dine, og Alle fik hende endnu fjærere end før, om end de Færreste vidste, hvoraf det kom, at hun var bleven saa meget elstbærdigere; men det var den Helligaands Arbeide paa hendes Sjæl, som bevirkede det. Med glad Bevægelse imodesaa hun nu sine Veninders Ankomst.

Da den fastsatte Dag kom, gif de tre Søstre saa langt som til Skoven for at møde dem. Johanna saa dem først og lod holde, hoorpaa de Begge steg ud af Vognen og befalede Kufften at fjøre alene videre. Nu omsfavnede Veninderne hverandre med stor Hjertelighed, men tillige med Taarer. Johanna fattede sig dog snart, og Helene fortalte paa Hedvig's deltagende Spørgsmaal, hvilken ængstelig Tid de havde oplevet, men at de den Dag havde faaet Brev fra Moderen med Underretning om, at Forældrene lykkelig var ankomne til sit Bestemmelsessted og fundet Sønnen bedre, end de havde ventet; Kuglen var dog endnu ikke trukket ud, og det var en farlig Sag. Helene var meget taknemlig mod Mengens, fordi de havde indbudt dem til sig. „Hvilke førgelige Dage vilde vi ikke haat i Berlin,“ sagde hun. „Du har vist lagt et godt Ord ind for os, Hedvig, thi din Onkel kjender dog saa liden til os.“

„Hvis ikke jeg havde gjort det, vilde Bedstemoder faldt paa det, og det er os Alle fjært at se Eder her,“ sagde Hedvig.

Nu drøftede de grundig den Tid, de havde været adskilte, og Bergheims fortalte om den stræffelige Tilstand i Berlin, hvor ingen velkiædt Dame kunde vise sig paa Gaden uden at blive fornærmet, hvor Haandværkerne kun som af Naade leverede Arbeide, og hvor Tonen selv blandt de høiere Stænder, paa det lille, saakaldte reaktionære Parti nær, Dag for Dag blev mere demokratisk. Hedvig paa sin Side fortalte om sit stille, lykkelige Ophold i Schönhaide, hvor man ikke kjendte anden Uro end den, som Aviserne bragte.

„Du lykkelige Mennefte!“ sagde Johanna. „At ja, naar man intet Hjerte havde, da var det langt lettere at leve; da kunde man spise sit Brød uden Sorg og ikke bekymre sig om andet.“

„Jeg har ogsaa undertiden tænkt det samme,“ svarede Hedvig med et lidet Suk, „men det er et daarligt Ønske og i Grunden kun den pure Egoisme, der krymper sig for Lidelsen, som dog just skal berede vore Hjertes for den sande og ædle Glæde.“

„Det er saa deilig at være lykkelig, og Menneftet maa ialfald oprindeligt være stabt dertil, thi Længslen derefter er Enhver medfødt, — og dog gives der saa langt mere Sorg end Glæde i Verden,“ sagde Johanna.

„Naar blot ikke Menneskene var saa onde, da var dog alting lettere at bære.“

„Det føler vi ikke netop nu noget til,“ mente Helene, „siden vi her har faaet en saa venlig Modtagelse, og desuden maa vel den kjære Gud bedst vide, hvad der er os tjenligt.“

„Det er godt at have en saa fornuftig Søster,“ sagde Johanna leende, „thi da kan man spare sig Umagen med stor Gfærtanke. Men alvorlig talt har jeg i den sidste Tid ofte fundet Livet saa tungt, at jeg neppe har vidst, hvorledes jeg skulde kunne udholde det, og for at komme bort derfra har jeg følt mig fristet til at blive letfindig og sætte mig ud over alt det Sorgelige, — og det vilde dog være urigtigt. Jeg er ikke mere end atten Aar, og naar jeg tænker paa at skulle leve endnu i lang Tid saaledes som i de sidste Uger — og saa oveniud denne Angst for Frits — forstaar jeg ikke, hvorledes det vil gaa.“

„Vi skal nok faa dig glad igjen her, kjære Ven,“ sagde Hedvig hjertelig. „I detmindste vil vi gjøre vort dertil og faa bede Herren om, at det maa blive bedre med din Broder.“

Ved Haveporten modtoges de unge Piger af Bedstemoderen, Hedvigs Moder og Anna, der Alle kappedes om at vise dem sin Medfølelse, saa at Johanna blev ganske overvældet og forsøgte at spøge for ikke at maatte græde, men Helene udtalte i varme Ord sin Taknemmelighed. Hedvig førte dem snart op paa deres Værelse, for at de skulde komme til at føle sig mere hjemme; de var henrykte over Udsigten til Haven og Skoven samt over den hele Indretning, og Johanna begyndte at udfaste en Mængde Planer om, hvorledes man bedst skulde anvende Tiden her.

„Hovedsagen er, at vi bestjæftiger os med noget nyttigt,“ sagde Helene.

Hedvig foreslog dem at være hende behjælpelig med at undervise hendes to Søstre, hvortil Helene erklærede sig meget villig, medens Johanna mente, at hun selv endnu kunde trænge til at gaa i Skole. Helene havde under hele sin Skoletid været fremsat som et Exempel for sine Kammerater; hun arbejdede med utrættelig Flid og Iver, og Urgierrigheden tilskyndede hende til at være No. 1. Det havde Johanna aldrig kunnet drive det til og havde derfor ogsaa meget beskedne Tanker om sig selv.

Det var allerede temmelig mørkt, da de unge Piger kom ned i Dagligstuen. Aftensmaden flød og ventede, og Hr. v. Mengen bød Helene Armen og førte hende ind. Hendes alvorlige unge Ansigt med de mørkebrune Vine og det glatte, mørke Haar tog sig godt ud mellem Bedstemoderen og Husherren, medens Johanna sit Plads ved Siden af Hedvigs Moder; ikke uden en vis ubehagelig Følelse saa hun, at Hr. Rothe var hendes Sidemand paa den anden Kant. Hun kunde ikke lade være at mønstre ham fra Top til Taa med et Sideblik, hvilket naturligvis ikke var ham behageligt; dog var hun idag i en fredelig Stemning og mindede ham ikke om den Skjermhjæl, de havde havt, da de sidst faaes, men rakte ham høflig The og Sukker. Der taltes forøvrigt den Aften næsten udelukkende om

Politik; Helene vidste grundig Bessed om alt, og Johanna fortalte mangt et interessant Træk.

Der fulgte nu en lykkelig Tid for Schönhaides Beboere. Den varme Foraarsfol loffede alle Blomster frem, der spirede og duftede overalt, og det glade Liv i Naturen indvirkede ogsaa paa Menneskene. Unge, uerfarne Hjerter kan midt i Vaarens Tid sidde og ruge over Sorgen. Johanna ryttede den af sig, saa godt hun kunde og hengav sig ganske til Haabet om, at det snart vilde blive bedre med Broderen. Den kristelige Grundtone i Mengens Hus var et nyt Element for Bergheims; de havde vel faaet grundig Undervisning i Kristendommen, men havde aldrig seet den saaledes gennemført i Livet. Helene solte sig dybt greben heraf og søgte at kæmpe sig frem til det samme Standpunkt; hun fattede gode Forsætter om at begynde et nyt Liv og vandre i Kristi Fodspor. For det Første lagde hun fornemmelig Vind paa gode Gjerninger, og Ingen var ivrigere end hun til at arbejde i Foreningen til fattige Børns Beklædning, ligesom hun hjalp Anna og Hedvig i Sykkolen og fandt sin største Fornøielse i at besøge Syge. Da kom hun tilfredsstillet hjem, glad over at have gjort et Skridt fremad. Johanna foretog sig intet saadant; hun var altid bange for at gribe Tingene forfjert an og begif unegtelig ogsaa adskillige Sommerer, naar hun forsøgte sig. Da flygtede hun til Bedstemoderen og klagede sin Nød for hende. „Bedstemoder, jeg gjør alting galt, jeg duer ikke til Noget, — sig mig dog, hvorledes jeg skal blive anderledes og bedre,“ — og lyttede da med fugtige Dine til den Gamles venlige Ord, der havde faaet den muntre, oprigtige Pige særlig kjær. Hun havde et specielt Talent til at holde Smaa gutterne i Orden, hvilket ofte var mere, end Hr. Rothe formaaede; hun exercerede med dem som den dygtigste Underofficer, red med dem paa deres Ponnyer og var i alle Stykker den ungdommelige Skares Anfører. Med Hr. Rothe førte hun næsten bestandig Krig, saa at denne stundom var Fortvivlelsen nær, men hun erklærede, at hun ansaa det for sin Pligt at søge at forbedre ham.

Tre Uger var forløbne paa denne Maade. Efterretningerne om Fritz Bergheims Befindende lød snart opmuntrende, snart nedslaaende, men hans Søstre hengav sig dog idetheletaget til Haabet om hans fuldstændige Helbredelse. Næsten hver Dag skrev en af dem nogle Linier til Forældrene eller Broderen og forsattede i Forening en Dagbog over sit nuværende Liv; Johanna skrev humoristisk for at oplive den Lidende, medens Helene med megen Trost og Nøiagtighed gav den elskede Broder Uddrag af alle de Prædikener, hun hørte her og fortalte ham om de opbyggelige Timer, hun oplevede, for derved at føre ham ind paa den Vej, der nu stod for hende selv som den eneste rette og sande.

En hvid Morgenstund gif Hedvig og hendes 10 Veninder tidlig ud, Hedvig og Helene for at besøge en syg Kone. En let Taage laa over Jorden, saa at Solstraalerne ikke ret kunde bryde igjennem, og Fuglens Sang lød mere dæmpet end sædvanlig, men Vaarens friske Skjonhed modte Diet,

hvor det vendte sig hen. „Saa en saadan Morgen,“ sagde Hedvig, „er jeg tilmode, som om al Verdens Sorger ikke længe vilde kunne nedtrykke Sjælen, og som havde man saa megen Aarsag til Lov og Pris for alt det skønne og gode, Herren lader blive os tildel herne, at Smerten forsvinder ved Siden deraf.“

„Ja,“ sagde Helene, „naar man blot kunde fastholde de glade Diebliske i Sjælen, saa at de varede udover den hele Dag, der med sin Uro og sine Befymringer saa ofte forjager den fredelige Morgenstemning.“

„Du maa kun ikke lade Uroffisterne trænge ind i dit Hjerte,“ udbrød Johanna; „fordriv dem tiide og dvæl ikke ved ubehagelige Tanker, naar det ikke er absolut nødvendigt.“

„Det kan man desværre ikke altid,“ sagde Hedvig. „Tankerne kommer og gaar saa hurtig, at man sjelden ved, hvorfra eller hvorhen, og dog lægger mange af dem sig saa tungt over alt, hvad man gjør, at de ofte bliver til en stor Byrde.“

„Man maa ialfsald være letfindig for altid at kunne rygte dem af sig,“ svarede Helene.

„Ifke letfindig, men have et let Sind,“ udbrød Johanna, „og det er noget ganske andet.“

„Det formaar dog ikke at hjælpe En til den rette Freidighed,“ mente Hedvig; „hvor snart lader ikke ogsaa det lette Sind sig paavirke af ydre Ubehageligheder.“

„Kun en alvorlig Stræben og en nyttig Virksomhed skaffer En Ro i Sindet,“ sagde Helene eftertænkfont.

„Kun et Liv, der er skjult med Kristo i Gud og som er rettet mod det, der er oventil, vilde Bedstemoder sige,“ vedblev Hedvig; „jeg tror ogsaa, at det er saa, men forstaar det endnu ikke saa ganske.“

De to Andre taug; Helene syntes at tænke alvorlig derover, Johanna forsøgte ogsaa at gjøre det, men kom ikke til noget tilfredsstillende Resultat og sagde efter en liden Pause: „J er idag saa overordentlig alvorlig stemte; jeg vilde ogsaa gjerne være det for at behage Eder, men just nu kan jeg slet ikke saa det til. Tvertimod er jeg idag saa glad og har saadan Overflod af Mod og Kraft, at det er mig, som kunde jeg erobre den ganske Verden og kun ønske at træffe paa en Drage eller Lindorm, som jeg kunde overvinde.“

„Du har den bedste Anledning til paa egen Haand at gaa ud paa Eventyr,“ sagde Hedvig leende, „medens vi aflægger vort Besøg hos den Syge. Hvo ved, hvad der imidlertid kan hænde dig.“

„Det kunde dog blot blive en ny Kamp med Hr. Rothe,“ svarede Johanna i samme Tone, „skjønt vi nu har sluttet Vaabensstilstand; men jeg føler mig næsten fristet til at bryde den, thi min Kamplyst er voxet mægtig under dette rolige Liv.“

„Maasse finder du snart en værdig Gjenstand at øve den paa,“ sagde Hedvig drillende; „men det er ikke sikkert, at du altid bliver den seirende.“

„Det klinger jo ganske profetisk,“ lo Johanna, „men J kan være rolige. Jeg skal vente paa Eder her under disse Træer og er overbevist om, at ingen Rådde, Snegle eller Mus vil vove at nærme sig mig.“

Hun havde taget med sig et Bind Digte, og da hun havde sat sig under Træerne, fordybede hun sig saaledes i dem, at hun glemte alt udenom sig. Det var ogsaa ganske stille; kun Fuglenes Rvidren og Bladenes Susen i den sagte Vind afbrød Ensomheden. Hun læste just et Foraarsdigt, hvor der taltes om, at „Vaaren indbød Gjæster paa kongelig Bevertning,“ — da en Skygge lagde sig over Bogen, og en Stemme bag hende sagde:

„Det glæder mig, Frøken, at De har saa gjæsteventlige Tanker; De kan snart komme til at bringe dem til Udførelse.“

Hun saa sig om; paa den brede Bei bag Træerne, under hvis Skygge hun sad, havde en Rytter ubemærket nærmet sig; hans ædle Ganger var bundet til et Træ og stampede utaalmodig i Jorden, men han selv stod lige ved Siden af hende og havde sandsynligvis kastet et Blik i hendes Bog. Hun blev i første Dieblit saa overrasket, at hun i den høie Stikkelse med de mørke Dine og det velspleiede Skjæg ikke gjenkjendte Hr. v. Haller, hvis ikke det ironiske Smil, der spillede om hans Læber og altid havde forekommet hende saa ubehageligt, havde oplyst hende derom. Rødmende og noget ærgerlig sprang hun op.

„Hvorledes kunde De skræmme mig saaledes?“ var hendes første Udbrud.

„Jeg tænkte, det var umuligt at indjage Dem Stræk,“ sagde han udfordrende.

„Bistnok, i Regelen,“ lo hun, da hun havde gjendundet Fatningen; „men Hedvig havde just spaaet mig et Eventyr med en Drage eller Lindorm, medens jeg sad her alene, og derfor maatte jeg strax tænke paa et saadant Ulykke, da De overraskede mig.“

„Meget smigrende,“ svarede Hr. v. Haller høflig. „Lor jeg maaske spørge, hvori min Righed med Drager og Lindorme bestaar?”

„Saadanne Bøfsener indgryder Stræk, naar de nærmer sig, men ser alligevel ikke saa flemme ud, som de viser sig at være ved nærmere Bekjendtskab,“ var det sieblittelige Svar.

„Altsaa bliver de farligere og farligere,“ svarede han rolig.

„Kun naar de ikke møder Modstand,“ sagde hun rødmende.

Han saa smilende ned paa hende. „En Anelse om Fare var det dog vel, der bragte Dem til at springe saa hurtig op, og i Deres Ansigt stod tydeligt at læse, at De helst vilde slygtet, om De blot havde vidst hvorhen.“

„Jeg var aldeles ikke bange,“ sagde Johanna stolt; „kun overrasket.“ Derpaa antog hun en kold, værdig Mine, thi hun fandt Hr. v. Hallers Bøfsen hensynsløst og saarende. Han lod dog ikke til at føle sig imponeret, men vedblev i samme Tone:

„Da maa vel jeg være bange, thi at der bliver Krig mellem os, er nu bleven mig klart; der kommer kun an paa, hvem der bliver Seierherre. Skulde det blive Dem, haaber jeg, at De vil vise Dem hoimodig.“

Johanna saa paa ham med lgnende Dine uden ret at vide, om hun skulde le eller ærgre sig. Men enten det var Spøg eller Alvor fra hans Side, fandt hun det meget upassende af ham at tale saaledes; hun kjendte ham jo saa lidet, havde kun truffet ham nu og da i Selskabslivet. Hun gav sig nu til at gaa hurtig hjemover i Haab om at blive ham kvit, men han forte sin Hest ved Tømmen og gik ligesaa hurtig ved Siden af hende. Efter hans sidste Ord var der opstaaet en ubehagelig Pause, som hun ikke vidste, hvorledes hun skulde afbryde. Endelig sagde hun:

„Hvor længe bliver De her, Hr. v. Haller?“

Han lo. „Det vil egentlig sige det samme som: Vil De ikke snart lade mig i Fred, De er ganske overflødig her. Ja, Froken, jeg kan ikke give Dem noget bestemt Svar, men efter som vi engang har begyndt Krigen, har jeg fattet Interesse for den og vil vel blive her, indtil jeg har tilkæmpet mig en Seier.“

Johanna traaf Dienbrunnene sammen. „Jeg forstaar ikke, hvorledes De kan tale saaledes til mig, — vi er jo saagodtsom Fremmede for hinanden.“

„Just derfor er det paatide, at vi lærer hinanden at kjende, især da vi længe har været Naboer,“ svarede han forbindtlig.

„Det er ikke Umagen værd,“ sagde hun meget bestemt. „Af vort Sammentræf idag kan De slutte Dem til, at det ikke vil blive til synderlig Højge for nogen af os.“

„Biskop var det en daarlig Begyndelse, men kan De ikke tilgive, om det end er en Fiende, som beder Dem derom?“

Johanna saa tvivlende paa ham. Naar jeg kun vidste, hvad der er Alvor, og hvad der er Ironi hos Dem,“ sagde hun.

„Mit Alvor er det,“ sagde han oprigtig, „at jeg gjerne vil leve i god Forstaaelse baade med Dem og alle Schönhaides øvrige Beboere, — kun udfordrer De mig uvilkaarlig til Kamp.“

„Paa denne Bred kan jeg neppe træde,“ svarede hun, „men vil tro, at De mener det ærlig, og tilgive.“

„Det er ret,“ sagde han, „og der ser jeg to Fredsbud, der vil hjælpe til at gjøre vor Forsoning fuldstændig.“

Helene og Hedvig kom dem just imøde, hin forundret over at træffe sin Søster i dette Følge, denne med et skjælmst Smil over den uventede Dødsfyldelse af sin Spaadom.

„Det er en Lykke, at I kommer,“ tilraabte Hr. v. Haller dem, „thi det var nær kommen til Krigserklæring mellem Froken Johanna og mig.“

Johanna saa bebreidende paa ham; dette var jo en ny Fornærmelse, stik imod det nys sluttede Forlig. Uvillig vendte hun sig bort og tog Hedvigs Arm, der venlig sagde: „Na, det har vel ikke været saa slemt.“

„Hvo ved, hvilken Dom De vil fælde over mig, naar Deres Veninde har regnet op for Dem mine Forseelser,“ sagde han leende; „men nu maa jeg anbefale mig for at bringe min Hest ind i Stalden.“

Han svang sig let og smukt op, hilste og sprengte affted, medens de tre unge Piger slog ind paa Veien til Huset. Han kunde dog ikke lade være at følge dem en Stund med Vinene gennem Træerne; det var smukt at se de friske unge Ansigter i de yndige Omgivelser, — Johanna's ranke Stikkelse med den bestemte og dog elastiske Gang, de tykke, blonde Løkker blæste tilside af den lette Vind, saa at hendes Ansigt's smukke Oval traadte frem; — Hedvig's tiltalende Personlighed med det venlige Blik, der straalende af Godhed og Kjærlighed, og Helene's alvorlige Træk, der i Modsetning til Søsterens udtrykte rolig Sikkerhed og fast Villiekraft. „Den lille Steindorf er igrunden den smukkeste,“ tænkte Haller, „men Johanna er interesserantere; jeg har hidtil kjendt hende for lidet.

Imidlertid var naturligtvis han Ogenstanden for Samtalen mellem de unge Piger, han beundrede; Johanna fortalte temmelig optørt om sit Møde med ham og maatte finde sig i at blive udleet af de to Andre, skjønt ogsaa de fandt hans Opførsel irriterende. Johanna udtalte meget bestemt sit Duffe om, at han snart vilde anbefale sig, men Hedvig mente, at han ikke tænkte paa andet end at blive længere, maatte netop fordi han fandt Fornøjelse i at plage den overmodige unge Dame. Da man før Middagsbordet samlede sig i Havestuen, traadte just den Dmtalte ind sammen med Husherren, der underrettede sin Hustru om, at han bragte hende en Gæst for flere Dage. Bedstemoderen hilste meget hjertelig paa ham og sagde:

„Det er smukt af Dem, kjære Hr. v. Haller, at De ikke ganske har glemt os. Det har næsten seet saaledes ud i de sidste Uger.“

„Mit Besøg hos min Ven blev længere, end jeg troede,“ svarede han, „men Schönhaide har en altfor fast Plads i mit Hjerte, til at jeg nogenstunde skulde kunne glemme det.“

„Ja, hvis det har en ligesaa fast Plads der som Høfligheden,“ sagde Mungen spøgende, „da kan vi vistnok stole derpaa.“

„De maa ikke forverle Sandhed med Høflighed,“ var Svaret, idet Gjesten nedlod sig ved Siden af Bedstemoderen paa en af de ærverdige, høiryggede Stole, som prydede Værelset. Disse havde altid været Anna en Torn i Diet, men hendes Mand holdt dem som et gammelt Arvestykke i saadan Ære, at det aldrig var lykkets hende at fjerne dem, og selv til sin ældste Søn's Daab havde hun blot kunnet bringe det til nyt Betræk. Men i Tidens Lob havde hun ligesom Alle, der havde været længe paa Schönhaide, forandret sine nymodens Ansuelser om, hvad der var smukt eller hæsligt i de huslige Indretninger og endog faaet en vis Fortjærlighed for disse Levninger fra det forrige Aarhundrede. Haller's moderne, elegante Person dannede dog unegtelig en Modsetning til disse Omgivelser, og Hr. v. Mungen gjorde smilende den Bemærkning til de unge Piger, at hans Gæst syntes at foretrække det antike, — idet han pegede paa sin Moder og Stolen.

Ved Middagsbordet var Hr. v. Haller saa elskværdig og lod til at passe saa godt i Familien, at han uvilkaarlig indtog Alle for sig, og selv Helene, der ikke var saa let at vinde, gik ind, da de unge Piger senere stod sammen

i en Vinduesnische, at han vist ikke var saa overfladist, som hun før havde anseet ham for.

„Han er ialfald tilgjængelig for alle gode Indtryk,“ mente Hedvig, „men jeg tror dog, at hans Hovedinteresser hidtil kun har omfattet materielle Ting.“

„For ansaa jeg ham for lidet bedre end en vaffer, broget Sommerfugl, der flyver gennem Livet for at suge Honning af alle Blomster,“ svarede Helene, „men nu indbilder jeg mig, at jeg har bedømt ham for strengt.“

„Hvo ved,“ sagde Johanne leende, „om ikke denne smukke Karakteristik dog er den rigtigste. Vi skal nu se, om vi faar den Lykke at beholde ham længere iblandt os, — om han endnu har Sommerfuglens naturen i sig, eller om det er muligt at vække alvorligere Interesser hos ham. Blot det ikke gaar de Forvoone, der vil betragte dette nærmere, saaledes, at de kun beholder det luftige Støv i Haanden, medens Sommerfuglen selv flyver bort, idet den aabenbarer sin sande Natur.“

„Om hvilken Sommerfugl taler De? spurgte pludselig en anden Stemme, idet den Dmtalte uformærket havde nærmet sig dem.

Hedvig saa meget forfærdet ud ved denne Bending, Helene søgte at skjule sin Forlegenhed, idet hendes Opmærksomhed pludselig syntes at være fængslet af en uhyrlig Gjenstand i Haven. Men Johanna fattede sig snart og sagde temmelig naturligt:

„Om den, der paa latin hedder sphinges, — som bekjendt en af de flygtigste af alle Sommerfugle. Den giver sig neppe Tid til at sidde stille paa nogen Blomst, men nipper kun til den sødeste Honning og flyver saa videre.“

„Har De benyttet den landlige Ensomhed til dyberegaende Studier af Insektverdenen?“ spurgte Hr. v. Haller, idet et fastfæstet Smil spillede om hans Læber. „Det er virkelig beundringsværdigt, hvor nøie De ved Besked om Sommerfuglene.“

„Det erindrer jeg fra den Tid, jeg gik paa Skole,“ svarede Johanna tort.

„Maar blot ikke denne sphinges bliver til en Sphinx, der under gaadefulde Spørgsmaal skjuler uhyggelige Aabenbarelser,“ svarede Hr. v. Haller med spøgende Trusel. „Siden De er saa lærd, kjender De vistnok Sphingens berømte Gaade til alle uhyttelige Vandrere om det Dyr, der om Morgenens gaar paa fire, om Middagen paa to og om Aftenen paa tre Ben, — indtil Dedipus tilslut gjættede, at det var Menneſket.“

„Jeg takker Dem for denne historiske Reminiscens, — man glemmer saa let saadant,“ var Johannas uforsærdede Svar, medens Helene tilfaste hende advarende og Hedvig bedende Blikke.

„Eftersom mine Ord falder i saa taknemlig Jord hos Dem, vil De tillade mig endvidere at give Dem et godt Raad angaaende den forømtalte Sommerfugl: — hvis den stakkels Stabning skulde forvilde sig ind i Bærelset, saa pas paa, at den ikke kommer i Nærheden af Lyset. Den er saa

tilbøielig til at slagre derhen og brænder da sine Binger, saa at den faar en sørgelig Ende; selv straalende Vine skal være farlige for den."

"Vi skal ialfald passe paa, at den ikke kommer ind, og hvis dette alligevel skulde ske, itide søge at jage den ud," svarede Johanna tort.

"Hvis man blot kan faa den ud med det gode!" sagde Hr. v. Galler leende. "Og da De, som jeg hørte, vil betragte den noget nærmere, kan dette paa Grund af dens store Flygtighed neppe lade sig gjøre, uden at den bliver en Smule forbrændt."

"En smul Forretning at belure Andres Samtale!" for Johanna ærgerlig op.

"Det kommer an paa," svarede han meget rolig. "Som en Regel er det dog bedst at søge at undgaa det, thi det er et sandt Ordsprog, at „den, som lytter ved Døren, hører sin egen Stam." Desværre kommer man undertiden til at gjøre det uden at ville det, naar man f. Ex. i Ustyldighed nærmer sig en Damefreds i den Tro at være bemærket."

Det sarkastiske Smil laa atter om hans Mund, Johanna bed sig heftig i Læberne og skæmpede med sig selv for at blive Herre over sit Sindsoprør, men svarede intet. Han fjernede sig langsomt, idet han endnu tiltraabte hende: „Vær dog barmhjertig mod den stakkels Sommerfugl!"

Da han var kommen langt nok borte og havde sluttet sig til de Eldre i den anden Ende af Bærsket, mumlede hun: Et uudstaaeligt Menneske! Jeg skulde ønske, han var vel borte herfra."

"Dennegang har dog vi aabenbart været langt uudstaaeligere," bemærkede Hedvig. „Hvorfor talte vi saaledes om ham bag hans Ryg? Igrunden var vor Straf retfærdig, hvor ubehagelig den end var."

"Du behøver virkelig ikke at anklage dig selv," sagde Helene, „thi du sagde slet ikke noget ondt."

"Men jeg tænkte dog det samme som I," svarede Hedvig mildt.

"Nu, Hedvig! udbrød Johanna, og hvert Spor af Uvillie forsvandt fra hendes Ansigt, „det er sandt, at du forstaar at samle glødende Kul paa andres Hoveder! Jeg ønsker kun af ganske Hjerte, at jeg aldrig maa faa en saa øm Samvittighed som du, thi naar du gjør dig Skrupler over dine T a n k e r, hvor maatte jeg da ikke ræddes for alle de unyttige Ord, jeg allerede i mit Liv har talt."

"Skal vi da ikke gjøre Regnskab for hvert unyttigt Ord," sagde Hedvig alvorlig.

"Tror du virkelig det?" spurgte Helene bekymret.

"Det staar saa skrevet," var Svaret.

"Jeg beder dig, pin mig ikke med saadanne Ideer," udbrød Johanna.

"Hvis jeg skulde tro dette, maatte det snart være forbi med al min Livsglæde."

"Man er desværre altid letfindig nok til at gaa forbi disse Ord," svarede Hedvig, „og jeg maa tilstaa, at jeg sikkert haaber, at Herren vil tage

alle mine Ord med i den store Syndeskuld, han har baaret for mig paa Korset, — ellers kunde jeg visst ikke have noget roligt Dieblit."

„Men det er dog ikke muligt altid at tale gode og vise Ord," mente Johanna.

„Man kan i det Mindste tie stille."

„Men hvor fjedsommeligt blev ikke det!" udbrod Johanna atter.

Helene lo. „Ja, for dig vilde det være en vanskelig Sag, stakkels Barn," vedblev hun alvorlig; „men man maa dog tage sig vel iagt for ikke at synde med sin Tunge, og jeg tror, at naar man stræbte oprigtig, kunde det ikke være saa vanskeligt."

„Det bedste var jo strax at drage til Klofret la Trappe; der kan man vist ikke begaa nogen Tungesynder, man behøver blot stadig at sige "memento mori", bemærkede Johanna, idet hun kastede sine Loffer tilbage, som vilde hun derved slaa de alvorlige Tanker fra sig. „Hedvig er paa den lige Vej dertil, og for min vise Søster vil jeg heller ikke indestaa."

„Det er jo et Munkelovstier," svarede denne tilrettevisende, „og desuden er vi ikke Katholiker."

„Hvor det Svar ligner dig," lo Johanna; „du tager Alt for god Vare og forstaar ikke Spøg. Dog, — nu heder det ikke "memento mori"; men memento vivere;" — kom, lad os nyde Livet og gaa ud i Haven, det er jo et brilliant Veir!"

Hun aabnede Døren og sprang raadt nedad Trappen; de to Andre fulgte efter. Snart kom ogsaa de ældre Damer, og Hr. v. Haller bar ud en Stol til Bedstemoderen, der vilde sætte sig under det hvide Kastanietræ i Nærheden af Huset. Hr. v. Mengen opfordrede sin Gæst til med ham at gjøre en Rundtur paa Eiendommen, hvilket han var meget villig til. De unge Piger gik til Prestegaarden for at hente Lisette, der kun om Eftermiddagen havde Tid til at slutte sig til dem, og da de vendte tilbage med hende, sætte de sig med sine Haandarbejder hen til de ældre Damer. Bedstemoderen foreslog at læse høit, og Anna hentede „Dunallan" af Miss Kennedy, som hun fandt saa smuk, og det var desuden en god Dvælselse for dem Alle i engelsk. Helene som den Sprogkyndigste blev valgt til at være Forelæser. Hun var imidlertid ikke kommen langt, før en svag Cigarduft forraadte Herrernes Tilbagekomst. De Unge var halv utaalmelige over Afbrudelsen, og Helene lagde med en resigneret Mine Bogen paa Bordet.

„Lader Eder ikke forstyrre," raabte Hr. v. Mengen allerede langvejsfra. „Jeg har Bredde at skrive, saa jeg ikke skal forjage den romantiske Stemning, der hører med til Læsningen af en Novelle, med min husbagte Prosa. Vor Gæst her befinder sig jo selv i den romantiske Alder og passer vist godt for Eder."

Hr. v. Haller lo og bukkede for Damerne, idet han spurgte, om de vilde optage ham i sin Kreds. Anna gjorde venlig Plads til ham ved Siden af sig selv paa Bænken, men de unge Damer viklede enkelte misfornoiede Blikke, — især var Johannas Pande overskyet. „Du skal se," hvi-

stede hun til Hedvig, „at han vil gjøre Bemærkninger om de interessanteste Steder, der vil berøbe dem al Poesi.“

„For jeg spørge, hvad I læser?“ spurgte Hr. v. Haller sin Naboerste. „Dunallan“ af Miss Kennedy. Kjender De den maaste?“

„Nei. Jeg ser, at I allerede har begyndt. Hvis det ikke var ubeskedent, vilde jeg bede om saavidt muligt at blive indviet i Historien.“

Anna meddelte ham i Korthed Indholdet af Katharinas Samtale med sin Kusine Elisabeth angaaende hendes Forlovedes frygtede Ankomst.

„Om en uvelkommen Gæst er der altsaa Tale,“ sagde han, og et let Smil gled henover hans Træk. Johanna gav Hedvig et Pus, — hun fandt sin Formodning allerede bekræftet. „Gid han dog vilde gaa sin Vej!“ suktede hun i sit Indre, men søgte at paatage sig en ligegyldig Mine.

Bedstemoderen tog nu Bogen og rakte Haller den. „Som den eneste af os, der ikke har noget Haandarbejde,“ sagde hun spøgende, „er De maaste saa god at overtage Forelæserens Rolle.“

„Meget gjerne,“ svarede han og kastede sin Cigar bort. Han havde et behageligt Organ og læste, som om han sølte sig tiltalt af Bogens Indhold, hvilket rigtignok ikke de unge Damer havde nogen ret Tro paa. Hans Udtale af det engelske Sprog var smuk og korrekt og saa tydelig, at ikke et Ord gik tabt. Da han havde læst en Stund, glemte endog Johanna, at hun fra først af havde anseet ham for en Fredsforstyrrer og fordybede sig saaledes i Fortællingen, der i høieste Grad interesserede dem Alle, at hendes Ubillie mod Forelæseren ikke mere gjorde sig gjeldende. Solen begyndte allerede at overgylde Trætoppene med Purpur, Fuglene forstummede, og kun Insekternes svage Summen opfyldte Luften; da mente Bedstemoderen, just som man var færdig med et Kapitel, at man burde holde op, eftersom det nu blev for kjoligt til at sidde ude. En almindelig Beklagelse fra Ungdommen lod sig høre, og Bedstemoderen bestormedes med Bønner, men Hr. v. Haller lukkede uden videre Bogen igjen og sagde: „Hertil og ikke længere!“

„Had dog lidt Medfølelse med os!“ bad Johanna.

„Det har jeg visseelig,“ svarede han, „men endnu mere med Bedstemoder.“

„De har Ret,“ sagde hun oprigtig og lukkede med stille Resignation sin Arbeidsbøkke.

Hele Selskabet reiste sig; Bedstemoderen traf sig tilbage til sit Værelse, og Fru v. Steindorf fulgte hende; Anna havde noget at besørge i Huset, og de unge Piger klædte sig varmere paa for at tage sig en Spadsjertur i Skuuringen. Denne gang havde de intet imod, at Hr. v. Haller ventede paa dem i Haven og slog sig i Følge med dem. De begyndte at vænne sig til ham, og i Grunden var han vist bedre, end det saa ud til paa Overfladen. Johanna var næsten tilmode, som om hun havde noget at afbede hos ham; men hun fandt ingen Anledning til at vise sig fra en elskværdigere Side, thi han talte slet ikke til hende, men gik ved Siden af Hedvig og underholdt sig først med hende, hvorpaa han henvendte sig til Helene med Spørgsmaal om den saarede Broder. Efter Moderens sidste Brev var

Tilstanden taalelig; Ruglen var lyffelig truffet ud, men der var endnu Noget tilbage at gjøre, som Lægerne havde maattet opsætte til en anden Gang paa Grund af Patientens store Svaghed. Frits Bergheim havde været alle sine Kammeraters og bekjendtes Yndling, hvorfor Deltagelsen for ham var almindelig. Hr. v. Haller lod ogsaa til at være saa oprigtig medfølende, at begge Søstrene uvilkaarlig meddelte ham alle sine Betyrninger og Forhaabninger angaaende den elskede Broder, som havde han været en mangeaarig Ven af dem. Deres Bekjendskab gjorde derved hurtige Fremstridt, saa at de vendte tilbage fra Spadserturen med en ganske anden Mening om ham, og Johanna foresatte sig for Fremtiden ikke at være saa overilet i sin Dom og sine Udtalelser. (Mere).

Sprogbemærkninger.

I. *)

1. For at hjælpe en Spørger har Bladet „Amerika“ i Numer 7 d. A. bl. A. givet en liden Forklaring om Forskiellen mellem Relativerne „der“ og „som“ samt om Brugen af Verbets Participialformer. Vi skal saa Lov til at gjøre et lidet Tillæg til det, som Bladet har anført, idet vi onster tilføiet, at den grammatikalste Forskiel mellem „der“ og „som“ er den, at „der“ kun kan bruges i uafhængigt Forhold, det er, som Subjekt, medens „som“ kan bruges baade i afhængigt og uafhængigt Forhold, det er, baade som Subjekt og Objekt. Det er jo ikke Sprogbrug at sige: „Den Mand, der du gav en Skilling, er død;“ det maa hede: „Den Mand, som du gav“ o. s. v.

2. At udelade Adverbiet, Subjektet og Hjelpeverbet i en Forsætning og sammendræge det Hele i et Perfekt-Particip gjør tungvindt og tvungen Stil, det er vi enige om; men endnu værre er det dog, naar „Stilisten“ paa Veien fra dette Perfekt-Particip til Eftersætningen skifter Subjekt, en Feil, som endog lærde Folk undertiden sees at gjøre sig skyldige i, f. Ex.: „Ankomne til Amsterdam med Jernbanen, stode Dampskibe færdige til at føre os videre.“ Dette indbefatter, at det var Dampskibene, som var ankomne med Jernbanen, men det er jo ikke Forfatterens Mening. — Videre: „Medens jeg sad og skrev, hørte jeg en stor Larm, der strax bragte mig paa Benene, og kommen hen til Vinduet var hele Tagets Snemasse frede ned.“ Snemassen er, grammatikalst taget, Subjekt for begge Verberne, at „komme“ og at „stride“. Endnu et Exempel: „Styrket og forfrisket af Sønnen blomstrede Roser paa Barnets fine Kinder.“ Det eneste nævnte Subjekt er „Roser“. Regelen er altsaa den, at naar en Forsætning skal kunne forfortes til den blotte Perfekt-Participialform af Prædikativerbet, saa maa Subjektet være det samme i Forsætningen som i Eftersætningen.

*) Denne første Del af Artikelen har maattet ligge over fra No. 4 af Mangel paa Plads.

3. Siden vi nu alligevel skriver Sprogbemærkninger, skal vi tage følgende med: Man har lært i Skolen, at ved en Opregning kan man bruge Komma, Komma, Komma, og saa til Slut forbinde de to sidste Led med "og". Men Mange glemmer eller har ikke lært, at naar denne Regel skal kunne bruges, saa maa alle Ledene være ensartede, ellers bliver det daarlig Stil. Her kun et Par Exempler: „Da var hendes kjære Mand gaet ind til Byen for at kjøbe Kaffe, Sukker og bestille Bagverk.“ Efter "Sukker" afbrydes Rækken og der kommer uventet et Verbum; her maa det hede: „Kaffe og Sukker og bestille" o. s. v. Fremdeles: „Hans Dine ere klare, lyse og have ligesom et inspireret Udtryk"; det maa hede: „Klare og lyse og have" o. s. v. I følgende Sætning derimod er Regelen rigtigt anvendt. „Det er i Østerrigs Skjød, at vi Vestflaver maa leve, vore og naa vor Skjebnes Maal.“

II.

1. Vi skal benytte denne Leilighed til ogsaa at give Begyndere et Par Vink angaaende Oversættelse fra Engelsk til Norsk. For at oversætte godt og rigtigt maa man være vel inde i begge Sprog. Noget af det, som en Oversætter mindst kan undvære, er Indsigt i Sprogens Verbalsformer i Aktiv og Passiv, saa at han ikke gjengiver Prædikatets Tid, Maade eller Bestaffenhedsform feilagtigt. Paa dette Felt kan den Ukyndige neppe undgaa at tage feil; hyppigst ser man det engelske Præsens Passiv gjengivet paa Norsk feilagtigt med Perfektum Passiv, og det engelske Imperfektum Passiv gjengives paa samme Maade med Plusquamperfektum Passiv; idet Hjælpeverbet oversættes ordret, f. Ex.: In this school the children are taught the languages of English and German regularly; det mener man at kunne oversætte saaledes: Børnene ere i denne Skole regelmæssigt underviste o. s. v., men det maa hede enten: blive underviste eller: undervises, eller det maa omskrives til Præsens Aktiv med Subjektet "man" (man underviser Børnene o. s. v.) Fremdeles: Mr. Brown was yesterday presented with a goldheaded cane; det oversættes urigtigt saaledes: Hr. Brown var igaar foræret o. s. v.; det skulde være: Hr. B. blev foræret eller „foræredes“, men bedre er det at omskrive Sætningen til Aktiv med Subjekt "man" (eller de, som forærede ham den guldknappede Stof). Fremdeles: He was arrested last week and is in jail; det maa ikke oversættes, han "var" arresteret (Plusquamperfektum), men han "blev" arresteret (= arresteredes, Imperfektum).

2. En anden Ting, som en Oversætter maa være vel inde i, er begge Sprogs særegne Talemaader; hvis han bare oversætter de enkelte Ord, kan han komme aldeles bort fra den rette Mening; f. Ex. He was anxious to get to the station, before the train went by; det oversættes: Han var ængstelig for at komme til Stationen, førend Trænet gik forbi, men netop det Modsatte er Meningen; det skal oversættes saaledes: Det laa ham paa Hjerte, eller: Det var ham meget om at gjøre at komme til Stationen o. s. v.

Be sure to call o. s. v. skal ikke oversættes: „Bær sitter paa“ o. s. v., men: „Glem nu ikke“ eller: „Glem nu endelig ikke at“ o. s. v.

Ordsprog maa oversættes med tilsvarende Ordsprog, hvis man har saadanne f. Ex.: Birds of a feather will flock together : Krage søger Mage.

Udtryksmaader som: „De viede ved vestre Kirke igaar;“ „han giftede en Pige fra et andet County;“ „han forstaar ikke, hvad det mener,“ er urigtige. Det maa hebe: De viedes, eller: Præsten viede dem; han giftede sig med en Pige, eller: han ægtede en Pige o. s. v.; han forstaar ikke, hvad det betyder eller: han forstaar ikke, hvad Meningen er, eller: hvad der er ment dermed.

Literære Smaating.

X.

26. Bogstavkvadrater, Gaadekvadrater, Kredsvers etc. De smaa Ungtræer, Vidier og Busse tænke ikke paa at maale sig med de kneisende Graner eller andre store Træer, men de høre dog Skoven til. Noget lignende ser man i Literaturen: ogsaa paa Literaturens Mark finder man nogle smaa Værter, hvis fornemste Opgave er dels at give Børn og Ungdom Stof til uskyldig Veg og Tankeøvelse, dels undertiden ogsaa at hyde ældre Folk en gavnlig Lettelse, naar Aanden er bleven stærkt spændt af alvorligt Tankearbeide. Til dette Slags hører Gaader, Rebus'er, Ordspil og kort sagt alle Slags Bogstavlege; i denne Klasse er det ogsaa, at Talqvadraterne, Bogstavkvadraterne, Kredsversene, Anagrammerne og lignende høre hjemme. Nogle af disse Bogstavkvadrater og Kredsvers er saa sindrigt ud-tænkte, at de har sat enkelte Mennesker i stor Forundring og givet Anledning til Opdigtelse af stygge Fabler om, hvorledes de er bleven til, ja der er vel endog drevet adskilligt overtroisk og bespotteligt Kogleri med nogle af dem som f. Ex. med det bekjendte Kvadrat Sator arepo, hvorom mere nedenfor. Der er dog aldeles intet Uforklarligt eller „Magisk“ ved dem; de er simpelthen Frugten af et taalmodigt Tankearbeide, og enhver „Tænk“ kan faa istand lignende Snurrepiberier, bare han kjender Metboden, som naturligvis er ganske mekanisk.

Engelige Personer med en vis Grad af Dannelse, lærde Mænd, som i lang Tid har maattet fæde i ensomt Fængsel, Munk i deres ensomme Celler, vel ogsaa enlige Stuelærde — saadanne Folk er det fornemmelig, som har opfundet saadant literært Smaatteri, over hvis Sindrighed man endnu forundrer sig, og paa hvis Løsning man endnu over sin Skarpsindighed. Hvad en lettere Bessæftigelse til Afveerling har at betyde for Menneskeanden, kan blandt Andet sees af nedenstaende Fortælling om fem rustede Knappenale, som vi her vil meddele, for vi gaar videre:

En italiensk Grevinde har i en kostbar Medaillon fem halvt forrustede Knappenaale, og da nogle af hendes Bekjendte gjorde hende Spørgsmaal angaaende denne besynderlige Prydelse, fortalte hun Følgende:

Hendes Mand havde af sine patriotiske Følelser ladet sig henrive til at deltage i politiske Uroligheder, men var bleven fængslet og holdt i streng Forvaring. Kun gjennem et eneste lidet Vindue faldt Dagslyset ind i hans Fængsel, og det var anbragt saa høit oppe paa Muren, at han ikke kunde naa derop. Dyb Stilhed herskede rundt omkring ham, og i hans Celler fandtes intet Andet end et Bord og en Stol. Medens han saaledes var tvungen til den fuldstændigste Uvirkomhed, hvilede Tanken om hans Ulykke tungt og trykkende paa ham; uafslædt grublede han over de samme Forestillinger, over sine feilslagne Planer og sit forspildte Liv, indtil hans Sundhed led, og hans Forstand begyndte at omtaages.

Noget maatte han foretage sig, det sølte han; men hvad skulde det vel være? Da fandt han en Dag i sine Klæder fem Knappenaale, og den 3de opstod hos ham at kaste dem omkring i Fangezellen, som heldigvis var temmelig stor, og saa lede dem op en for en. Som tænkt, saa gjort: han kastede Naalene ud, og naar han saa mofommelig havde søgt dem op igjen, kastede han dem ud paany, og denne, som man skulde synes, barnagtige, Bessjefstigelse blev for ham en stor Lykke, hvorfor han takkede og prisede Gud; thi fra nu af formaaede han at beherske sine urolige Tanker, og undgik den skrækkelige Uvirkomhed, der nær havde gjort ham vanvittig.

Saaledes forløb tre Aar; da aabnedes hans Fængsels Dor; men idet han forlod det, medtog han som en Erindring om sit Fangenskab de fem Knappenaale, der havde et saa høit Værd for ham.

Det før omtalte latinske Bogstavkvadrat ser saaledes ud:

S A T O R
A R E P O
T E N E T
O P E R A
R O T A S

Det bestaar af tre latinske Ord sator, en Sædemand, tenet, holder, og opera, Arbejder; de andre to er sator og opera læst bagvendt. De samme fem Ord, hvoraf Kvadratet bestaar kan læses i samme Orden i fire Retninger, nemlig fra det øverste venstre og det nederste høire Hjørne. Det latinske Sprog har uden Tvivl nok af passende Ord til at sammensætte mange saadanne Kvadrater. Men vi skal nu her tage nogle norske Ord og vise, hvorledes et saadant Kvadrat laves. Det Første, man har at gjøre, er at finde et Ord paa fem Bogstaver, som giver Mening, læst frem eller tilbage; endvidere maa den 3die Bogstav i dette Ord være Begyndelsesbogstav i et Ord, som er det samme, læst frem eller tilbage. Naar man har fundet et saadant Ord, saa har man Rammen. Til et Exempel skal vi her tage Navnet Berit, læst omvendt, ti Reb. Rammen ser da saaledes ud:

b e r i t
e e i
r r
i e
t i r e b

Nu maa man finde et Ord, som begynder med r og klinger ligt, læst frem eller tilbage; dermed gøres Centret istand. Tag Ordet r e d e r, saa har du nu:

b e r i t
e e i
r e d e r
i e e
t i r e b

Endelig maa man til at udfylde det Manglende, i dette Tilfælde finde et Ord, hvis 1ste Bogstav er e, den 3die ogsaa e og den 5te i; det maa desuden ogsaa give Mening, naar man læser det omvendt. Her kan vi nu tage det sammensatte Ord E g e l i, som, læst omvendt, giver Sætningen: F lege. Nu er Kvadratet færdigt og ser saaledes ud:

b e r i t
e g e l i
r e d e r
i l e g e
t i r e b

(Mere).

Rebus No. 14.

2 X 10 2 X ca.

(XX).

Oplosninger til No. 3 og 4.

Spørgsmaal No. 12. Der er to Udsagn saaledes forbundne, at det, som siges i det ene, uafslædig ophæves af det, som siges i det andet; Resultatet heraf bliver da, at her aldeles Intet er udsagt om Kreternes Karakter. (Se. F. Nielsens Spæle- og Tænkere Side 56).

13. Denne Sætning er et Anagram paa Navnet Harald Haarfager.

Rebus No. 13.: 3n = tren, 2n = ton, altsaa Trenton (Hovedstaden i New Jersey).

Spørgsmaal No. 14. Hvis A. faar 2 af B., saa har de lige mange; B. har altsaa 4 flere end A. Tag nu 2 fra A. og læg dem tilside, saa har B. 6 mere end A.; giv de 2 til B., saa har han 8 mere, og nu er det just det Dobbelte af A.s Antal. Under denne Forudsætning faar altsaa B. 16 og A. 8; men A. lader ham ikke faa dem; vi flytter dem altsaa i Tanken tilbage; A. har altsaa 10 og B. 14 Eg.

F n d h o l d: Christian Scriber. — F Troens Kraft. — Sprogbemærkninger. — Litterære Smaating. — Rebus. — Oplosninger.

For **CANG SAWED LUMBER** and
North-Western **Barb Wire**

—Go to—

Ed. Riley, FLEMMINGS LUMBER YARD,
On Lower Broadway, - - Decorah, Iowa.

L. M. ENGER,
CITY : SHOE : STORE,

handler udelukkende med

Skotsk. Godt Assortment.

Forespørgsler pr. Post besvares hurtigt. — Lettere Varer kan sendes i Posten.

Varer af større eller mindre Vægt kan sendes C. O. D. pr. Express, naar man opgiver Express Office.

Med Ordres maa følge nøiagtigt Maal af Fodens Længde og Bredde i Tommemaal.

Adresse: **L. M. Enger,**

Decorah, Iowa.

C. H. JENNISH & SON,

—† DEALERS IN —†

Woods Binders, Reapers and Mowers,

AND ALL KINDS OF FARM IMPLEMENTS.

Corner Washington St. & Broadway, - - - DECORAH, IOWA.

Til Salgs.

En Farm paa 80 Acres, Alt under Dyrkning, tilligemed de paatørende Husbygninger, beliggende 3 Mil i Syd for Decorah ved Veien til Oshtan, er til Salgs billigt. Man henvende sig til

C. P. Johnson,

Office over Winnesheit Co. Bank,

Decorah, Iowa.

Decorah Business College

tilbyder et omfattende praktisk Kursus for \$30.00 (Terminens Længde efter Enhvers Behov). Man kan begynde naarsomhelst hele Aaret igjennem, og Skolen har ogsaa en Klasse for Damer. Bestyreren er en Bogholder med 35 Aars Praxis. Skolens 9de Aars - Cirkulær sendes til Enhver, som derom henvender sig til Bestyreren

JOHN R. SLACK.

R. F. B. Portman,
JUSTICE OF THE PEACE,

ATTY. AT LAW, NOTARY, REAL ESTATE.

Office over Klopps Drug Store, DECORAH, IOWA.

C. R. WILLETT.
N. WILLETT.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willett & Willett,

ATTORNEY'S AT LAW,
DECORAH, — — — — — IOWA.

H. P. JOHNSON, Sadelmager.

Handler med
Sadler, Svæber, Bidstler etc.,
forfærdiger i sit eget Værksted efter Bestilling alle Slags Puder, Sæleringe etc.
Decorah, — — — — — Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Raffelovne samt
Kobber- og Bliktvarer, Gaardskredstaber og Værktoi, Bygningsmaterialier,
saafom Binduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt ogolie.
Kobber- og Bliktvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilsalgs Brillen de bedste
i H a n d e l e n. Lomme- og Stue-Uhre repareres smukt.
Læst ved Post Office, Decorah, Iowa.

T. E. Egge, NOTARIUS PUBLICUS, udfærdiger Skjøder, Pan-
teobligationer, Føderaadskontrakter etc. Office i
Days gamle Lumber Yard. DECORAH, IOWA.

J. T. RELF.

PHOTOGRAF,

handler med Rammer, Lister, Albums, Fjelds-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc
Gamle Billeder kopieres.

Smaabørn fotograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativbilleder retoucheres af den udmærkede Retoucher, Hr. Eugene Austin. Aflæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerhs Drugstore,
Decorah, Iowa.

S. O. Wilson, MERCHANT TAILOR,

ALL WORK GUARANTEED.

Water Street,

Decorah, Iowa.

John T. Baker,
LIVERY and FEED STABLE,

Corner of Washington and Main Streets by the Bridge,
DECORAH, — — — — — IOWA.

Iver Larsen

sælger udelukkende for Kontant og handler med

DRYGOODS, NOTIONS,

Færdiggjorte Klæder,

Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.

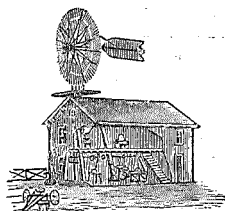
3 Brødrene Gulliksons forrige Store.

Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,

Dien- og Dre-Læge.

Decorah - - Iowa.

Halladay's Standard Geared & Pumping

WIND MILLS,

Feed Mills, Pumps of all Kinds,

Gas and Steam Fittings.

Satisfaction Guaranteed.

A. A. CHANDLER,

DECORAH, - - - - - IOWA.

Established

O. D. 18 56

PIONEER DRUG STORE,

OF WINNESHEIK COUNTY.

E. I. Weiser, Druggist.

Drugs, Medicines, Paints, Oils, Wall Papers, Books etc.

Decorah, - - - Iowa.

Synodens Boghandel

er forsynet med Bibler, Nye Testamenter, Psalmebøger, Skolebøger, Andagtsbøger og anden kristelig Litteratur. Katalog sendes frit.

Bogbinderiet anbefaler sig til Indbinding af Bøger, Tidsskrifter ic., saavel i finere som simple Bind.

Adresse: Lutheran Publishing House, Decorah, Iowa.

F. P. Johnson,

ATTORNEY AT LAW,

Office over Winnesheik County Bank, - - - Decorah, Iowa.

G. I. Wendling

forfærdiger

Kaleshevogne og Buggier
og forøvrigt alleslags Hjoretoier efter Bestilling.
Reparationer udføres.

Berksted paa Hjørnet af Washington St. og Broadway.

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Højskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maaneder) og for en Termin i Forhold. Koft billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

DECORAH WOOLEN MILL

har stadig tilsalgs en fuld Forsyning af

Flaneller,

Uldtepper,

Garn,

Rashimirer o. s. v.,

Alt af eget Fabrikat.

Varene garanteres at være udelukkende af Uld og et Fabrikat af første Sort i sit Slags.

Kom og forsig det.

John C. Duncan,

Decorah, Iowa, Water Street,

DEC

IOWA.

F. N. EGGE,

Smedeverksted, Water Street, lidt Vest for Woolen Factory, Decorah, Iowa.

Hesteskoning, Reparation af Plouge og alle
Slags Gaardsredskaber,

samt Alt til mit Fag henhørende Arbeide udføres billigt og forsvarligt.]